

Kôï Hanadii
Tudaga-ã kara
ndogusii-ĩ

Êriski Zala dî nûmooridii Suhura Ôrkudun gaa-ã . L 8 .
Numa ha ngiršiĩ numa Tuda-ã yibedindunnódi bosi ? L 9 .

SODUR ZALAA-Ã

Taman-ã Yïneĩ turo Lagaluga 16	Kakad labbaraa ôwurii Hoo Lîbiyaa Sakafa Tudagaa-ã du čurĕ Sagahanu nûnjui-ĩ - Ndogudi (2) , Lahad-ã 3 Yûn 2012 n , 13 Ôroyib 1433 h	Arais yibedii-ĩ Hasan Bêdei mi

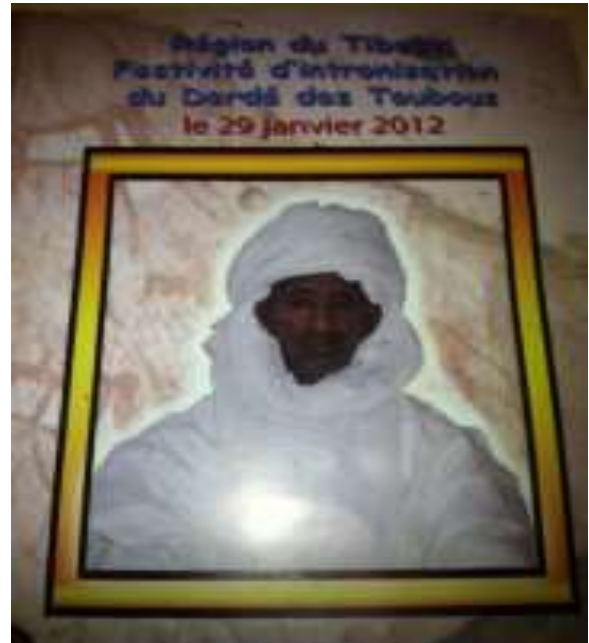
Yerkida Tuda êske
Murzug ga čako L 2

Amalĕ Hodu Zalaa-ã
wur êski L 2

Êriski suhura
Ôrkudun gu-ã L 8

Durdo êski Tû a kûdi
kôdči L 3

Tuda-ã Čabu hundu Gubuddi-ĩ čunako

■ Tarabulus : Tuda-ã čabtundu ni tumo 1 / 3 / 2012 n Tarabulus gôni-ĩ a čabu hundu gubuddi-ĩ činako , čabu-ã čabu bui ni dunodo ni anna dûbu nerke tiguruo , Tuda-ã yê Yogoda-ã yê Amazigha-ã yê Yuburda-ã yê gunna tiguruo , ôwonni anna yuganna Lîbiya a čĭkuã ni tiguruo , hooa yê hizba numi-ĩ du čĭkuã ni luo , delegašaa numa Lîbiyaa-ã buga-ã du luo , anna bui murta tûdusu soũ turo ni luo . anna ada gunna gubui a Tuda-ã čabtundu ni mura ni hana todurkudo , kalaka hunda barayindiã ni yahado . *Gabčĭnã L 2* .

Bangazi a lardu Barka yi- beyuo

■ Bangazi : Bangazi a anna dûbo ôguzuu kora čabtundu ni čabu čer hunã čabu Lîbiya turondidi-ĩ čindĕ turo yibeyuo , čabu to du fidiraliya-ã du čugurtaku ni lardu Barka môyindu ni yibeyuo . ôwnni Ahumad Zûbair Sûnusi hi bui di činako . *Gabčĭnã L 6* .

Ko ndunai

A muro ndogudi nûnjui kakad labbaraa Sodur Zalaa-ã , ndogudi gubuddi-ĩ tumo 4 / 10 / 2011 n du čuruk , zoo ndogudi a ôwuri murdo soũ turoo-ã du čuruĕ koi , čĭdi tagula munda hanĝuru ni haki torkurdo yugó , tunda nû kôwuro hunã ha ôwure a kora kanĝindudo bu zamburu ni tokuri , anna karadida boda-ã laũ ni samahadi barandiri , ndogudi a ndurui hunã a kor sagayinã yĭŋgal du .

Ndogudi gubuddi-ĩ čuruã muro koi di anna-ã turtatu čoopu ni kômma su morčuo , a muro oskobu yunu a anna -ã čudakudoo kor du hosu , toi yĭŋgal du tunda nû so a dûbu du mundu hitirĭyaa du tĭyiku , Alla yohoo anna-ã gunna gunnoó mannu munduga-ã šiyindĕ kora hitirĭe barandiri .

Yunu gudi nahatiriĩ , tunda ngo ndogudi gubuddi-ĩ hi su lûnuduru ni kalaka ndurã barandaar ndar , čabu nduru ni yibendar ndar , čĭdi Tuda-ã du anna yunu a bibiyindia čĭku , hanayindĭ yee hanayindunnódi munuru , toi yĭŋgal du čabu Tuda-ã ni ôwure murdom du mundu tobusudo tĕdi arranĝuru nakaar , ôwonni yunu tunda Tuda-ã gunna ha hoktiyindĕ ndurã ni anna guru yunu to čendu yibedunno yugó , Tuda-ã toi yĭŋgal du cû a togurkudo , nani čabu hunu yibeyi , ndogurki Tuda-ã tunda ha budi durridiyuo , kalaka ndurã ni yigidesičĭ , čabu Tuda-ã gubuddi-ĩ du tagula zoduã yuna mundu bibiyi , yunu gunna du gubia čĭĩ Tuda-ã haki sodur hundã galigĕdi ĝûb yodurkudo yugó , toi yĭŋgal du mura yuna barayindiã haki galigedi yahatudó yugó , kalaka hunda guru morčĭndã guru kalaka hunda zoo kanûn walawalaa-ã ha su bosiã , kalaka tada hakundu čûdutudo yugó , ôwonni mura ni haki anna kanûn walawalaa-ã du zotudo yugó . toi yĭŋgal nû zaga čĭkuã koo haki čabu numii-ĩ (borlo-man-ã) du zaga zotĕ yugó .

Yunu gudi ndogudi gubuddi-ĩ čuruudo tĕdi togusã Tuda-ã ha čĕgihe ndoŋi baradi-ĩ , Lûko Lîbiya nûmooridunã Yogoda-ã sôortundu ni Tuda-ã ha čĕgihe čoopĭe barayuo , gubudi ni Tezer ga Tuda-ã ha gursu čeo , taa šĭgeĩ lidu ni Sebehe a Tuda-ã ha gursu čeo , gursa ada gunna du yunu kal čĭĩ hakumma yê moski-ĩ yê gunna Tuda-ã a godoa boso , yerkida hundã ni Tuda-ã ha go čeo , telbizin yê ĕredĭe hakummaa-ã yê gunna Tuda-ã a godo du boso .

Tunda Tuda-ã nû aũ tiyetudo yugonnó kor du hanaduroo gali , ôŋgohi lûko yerkida dirii Lîbiyaa-ã (kĭhi Lîbiyaa-ã) čĭndiã yagaba Tuda-ã asuba buia du čubapã moski-ĩ bui-ĩ Mustafa Abdulĝalil yuguruũ ni yerkida tada ha gaĝalči , ôwonni buia hundã yugurku ni Tuda-ã anna nogoũ gursu-ã tus ndogusii-ĩ yogurkaã mura čuo , ôwonni yunu gudi yogusã Yisa Abdulmajid su wĕtĭge tudii torkar čuo , ada gunna honĝuru landuroo moski-ĩ mugoi Tuda-ã godo kor du hanandiri .

Ôwonni lûko gursu Sebehee-ã togusã anna ada yê adiba yê he čĭtaã kubaa aũ čoobo yugó .

Arais yibedii-ĩ

Čabu yibedidaa-ã :	Mahuma Sala Bĭrehim mi	Bokur Guduyunnu mi	Ardani Êlĭĩ mi

Tôzuro du ñili čenu ni ôn-nuri čuruk

■ Ôrkudun : Tumo lahad kanjinã 27 / 5 / 2012 n du Ôrkudun du ñili bui čaru ni ônnuri numi-ĩ du čuruk , numo Tôzuro čindiĩ Ôrkudun du dî kile 75 ga čĩĩ gunna du kôĩ budi ñili čaru ni šimasa yugurkã muro , du ñili čaru ni ônnuri čuruk , yagaba

ôguzuu kora ni hido , wûni-ĩ ni numi-ĩ du yugob , aũ turo kor su ni yagabi tobur čĩidi durri bui hakunno yugó .

Lûko ñili-ĩ čaru ni šimasa yugurkã agasu-ã dalagaša kedi-gunu ni hala annaa-ã layi , ôwonni čommokaa gañanna anna šĩ basaã ha tigii če , čomokaa tada tandaa yê sura yê hanğa ndubia yê . Ônnuri a koi gudi ngo numi-ĩ du čuruudo yugó .

Čabu Tudaa Gubuddi-ĩ , wêtige-ã gûbčinu ni ?

Anna čabu-ã yibedida-ã bui-ĩ Hasan Bêdei mi anna-ã ha mêdi Yahad , gubudi anna Lîbiyana-ã ha yadi gubuddo suhue 17 f gu-ã yingal du barkaayi , ôwonni yahadi : " Tumo terikhuu a du čabu nduru gubuddi-ĩ nakiriĩ , yadi suhur 17 f gu gubuddi-ĩ hi su ligi ni anna Lîbiyana-ã Tuda yê Yogoda yê Amaziga yê du čabtudundiĩ , kôñole numundu yê sakafa numundu yê Lîbiyaa-ã muro hi dunodo yogusi , tunda ho ndurã yê ka ndurã yê sakafa ndurã yê du dunaduda , ôwonni Tuda-ã mêde mundu guda čabu-ã du yahado , Sala Galma ni Tuda-ã hana ndodurii mêdi yahad ,

Ali Šahaĩ mi gosti siyesees Tudaa-ã yahad , Môli Zôrrug mi šimasa Tudaa-ã yada , Ar-madanĩ Allači mi ni zaga Tuda-ã suhur 17 f du zotuã yahad .

Čabu-ã nduski-ĩ hi môdi yodurku ni kalaka hunda barayindiã yahado , kalaka tada di gunna du gubudi čĩĩ koloko ka hundã yê sakafa hundã yêe-ã , ôwonni koloko borloman-ã du ndûusi-ĩ yê .

A atago turo tiri dîli-ĩ laũ , čĩidi yunu tunda nû daha makurĩe barandiriĩ wêtige Tuda-ã gûb yodurkĩee yingal du čabu-ã čunakoã gûbčinu ni ? wêtige Tuda-ã gûb yodurkĩee yingal du čabu-ã čunakoã

muro hana ndoduri Tudaa-ã yê Sakafa hundãa yê , ngo adi gubudi gostuda-ã yingal du anna Tarabulus laũ čûkuã budi Tuda-ã ha hanayindû , nû lûko čabu a bozuã anna Lîbiyana mundu Tuda-ã ha hanayuo , ôwonni sodur hundã ni kunu gûbči , gudi hunã ni yuna barayindiã yahado . yuna ada ha landuroo wêtige-ã gûbčinnu kor du hanandiri , yunu gudi landuroo wêtige-ã kunu gûbčinnu koi di durturiĩ anna čabu-ã lidaã nunmundu hundã , anna dûbu nerke lido anna tada anna buga-ã gunna anna sakafa yidada ni hosa , a muro oskobu wêtige-ã gûbčinnoo turo .

Yerkida Tuda êske čako

■ Murzug : Ôwuri íbril kanjinã du yerkida Tuda êske Murzug ga dorrob-tunu ni čako , yerkida ada čakindã mura ngo suhura ni nû yerkida numia-ã du

zotĩe barayindi , lûko dor-robtundu čakindaã abi bui huraa šêhidee Murzug gu-ã a yibeyuo , abi to anna buia ni tiguruo , yerkida-ã mura ni istaarad yibeyuo .

Istaarad Suhura čakundaã yibeyindã guru hunã

Yerkida-ã lûko dorrobtindičĩkuã

Hoo Lîbiyaa Sakafa Tudagaa-ã mejelle Tudagaa yodur

Hoo Lîbiyaa Sakafa Tudagaa-ã mejelle Tudaga du arbidudo yodur , mejelle a čer hunã Zala dî čindi , a mejelle gunna du gubuddo Tudaga du čuruiĩ , du yuna šiša mundu čĩku , labbara yê adaga Tudaa-ã yê anna guda-ã yê dîn nduru Islemma yê yuna guda mundu yê čûku .

Kurri mejelle Zala dîi-ĩ

Amalĩe hodu Zalaa-ã wur anna-ã gunnaa

Lûko gursu Sebehee-ã sogoddi-ĩ togusã Yogoda-ã asuba hundã ha layindu ni ka numuguna čugurtako , yahati tunda Tuda-ã Ôrkudun du dî čurukunnóo četu tobusu gurtakuru ni yibe ni taduru čuo , to čindã lûko dîski ômure Tuda dûbo tuzoo kora asuba kuna yidadu ni bide Sebehe čakundã taa êski di Tuda-ã ha hanayuo , anna mura bok-indiã Tuda-ã gunna kor du ni hanayuo , ôwonni asuba ndĩ kora taũwo mannu ômure gokia tamóo suru yidannó kor du hanayuo , a mura laũ budi wur dunodo .

Ôwonni gursu a Tuda-ã laũ mannu wur , Yogoda-ã amana yidadunnó kor du hanayuo , Tuda laũ hunda a kor cetu hurgusu yo-

Suhura Tuda-ã kôĩ mosko hundã Dumoza a

gusudaã ha gunna du gubudi suroni di čido , ôwonni anna môše hundã anna gunna du mura ha durruyindã mura . ôwonni wur gudi Tuda-ã hakundã Yogoda-ã dunonno ni abusnjindĩe gunnóo njuhukunnó kor du hanayuo . Yugoda Sebehee-ã

gunna gursu-ã du čĩku ni Tuda-ã ha go čeo čĩidi lûko Tuda-ã kennehertundã gunna tigirdu Tuda-ã ha kubora čubudu tunda du tugondú čindi , a nôosi-ĩ noo nagi gunú .

Yogoda-ã borsu gunú agasu-ã dahu-ã Tuda-ã ha budi abusčinĩe togus ,

Agasu êski du Tuda yugondunnó

■ Tarabulus—labbarda-a :Lûko Lîbiya nûmooridinã agasu êski yibedi hi boso , Abdurrahim Kîb su agasuu-ã bui di čunaku ni yibenu čuo , taa muro yahadi agasu tiknukurat yibeniri či , čĩidi lûko agasu-ã yibeyinã agasu tiknukurat gunú ni du bûlluũ duyĩ yibeyi .

Tada gunna du agasu a Kîb yibeyinã du Tudo turo mannu yugó , tã kanjinã muro koi , toi yingal du tunda anna čêne suhur 17 f ga Tuda-ã agasu a Kîb yibeyinã ha hanadurú ndar . muro anna čaayinĩe agasu tiknukuratuu či , tunda hindiri , agasu-ã agasu tiknukurtuu koo Tuda-ã du tiknukurata yugondunnuú ? Ôwonni agasu yibeyinã du anna tiknukurata gunná mundu dučûku .

Yisa Abdulmayid yahadi : Lîbiya du lukuru ni numo nduru yibenduru mannu yibendiri či .

■ Tarabulus—labbarda-a : Yisa Abdulmayid Yebhe Tudaa Lîbiya ndulodii-ĩ bui-ĩ furans piris su mêdi yahadu ni huta Tuda-ã ha čêgihe ndonji-ĩ idene yogus , ôwonni Lîbiya du lukuru ni numo nduru yibendiru mannu yibendiri či , sôboũ gursu sebehee-ã yingal du .

Muro yahadi : " Yebhe hunu ngoo-ã zaburu yibendiri ni tuda-ã ha loturi ni , čuudurru togusoo gurna numa yugannaa barandiri ni numo nduru Sûudan dîi-ĩ koi yibendiri , či " .

Yisa muro anna tã gibi-ĩ hi čudakunnã yiga cĩku`a turo ni lûko suhur 17 f gu-ã yerčĩnã zabtu numo hunã li ni , yebhe hunu

ngo yuga yibeyinni-ĩ

Yisa Abdulmayid

koki , nû muro yahadi : " Mosko numoi kôwurodi-ĩ yê tã Geddehii-ĩ yê yunu šiša yugó , Moski-ĩ muro mannu huta Tuda-ã ha ndidii yida , či " , ôwonni yahadi " nduronnu Lîbiyaa-ã yunu gunna du ôro čĩ čĩidi nû tunda daha

ndurã yê anna guda mîndie-ã yê he zaga hukurĩe du tudugandi , či " .

Yisa Abdulmajid muro Tuda Tezer gu ni ngo eneũ du numzom dôlummaa-ã ha čudaannó , toi di yuga Sûweid du ngo gunna čĩ . Taa Sûweid ga yebhe hunu yibeyinu ni čer hunã yebhe Tudaa Lîbiya ndulodii-ĩ , lûko Lîbiya du Suhr 17 f gu-ã yerčĩnã anna gunna du gubidi lidaã du li , taa kîtibe yibeyinu ni kêleŋgi-ĩ ni gôrdiyini anna gûĩ di êriskyindiã ha ni čuwadi .

Ôwonni yahatia du dômuri hunu turo mannu Geddehi hi čudaannã yingal du wûni tendusunos čuo .

Tezer kûzurtidi-ĩ du yunu togusîčĩĩ ndî ?

Anna-ã yôo Tezer ôllo , a muro yunu Yiniral Giratsiyani lûko Tezer tigririĩ ya-hadã , Tezer muro kuhana mundu Lîbiya dî hunu madi-ĩ hi čido ni , Tezer du kuhana kînnie anna čûkuda yê anna yu-

gondunnã yê mundu čûku , kuhana tada guru Tezer yê Tezerbu yê Tezer muzui yê kuhana guda kînnie mundu yê . Tezer muro numo Tuda-a gibi ni gibi di Tuda-ã hayindu čiku , mura du gubudi aũ gudi hayinno yugó , Tezer yê numa guda kaa čikuã gunna yê Tuda borsu ŋgo čiku .

Tezer du Tuda-ã hayindu čikiidi yogoda -ã tiguruo , gubudi yogoda guru Juwazia čindiã yê Tuda-ã gursu yerči , gursu to ŋila kadura ôguzuu bos čîidi hakundu Tu-da-ã ha bokundudo yugó , taa yogoda ma čûkuã gunna čabtundu ni tigirdu Tuda-ã Tezerbu du yihitu ni Tezer du čûuŋgo , taa šigeĩ nû yogoda Tezer du čikuã tigir-du Tezer yê Tezerbu yê gunna du hayuo .

Nû gunú ŋgo eneũ du yogoda Tezer ga-

ã yê Tuda Tezer ga-ã yê goki , sagahanu čindã gunna goki , sagahanu 1974 n ôzuũ du ni goko , sagahanu 1986 n du goko , sagahanu 1996 n du goko , sagahanu 2008 n du goko , ada gursa dunoda du anna čataã , gursa guda kînnie mundu ni toguso du anna ši basudo yugonnãã noo .

Nû lûko Lîbiya nûmooridinã gursu Te-zer gu-ã gursa ŋgoo-ã koi gunú duna guyi , lûko Geddehi toburru ni Yogoda-ã asuba galigedi hakundã yuso Tuda-ã ha bonguru ni numi-ĩ du tômodu hitaar čuo , to koidi Tuda-~a mugoi go čuo , ôwuri nûnjui kanjinã du gursu dunodo togusu ni anna mundu ni čado čîidi tumo togusã Tuda-ã Tezer čubapu ni čonggo , lûko nu-mi-ĩ gunna čonguã agasu-ã yerkida

yirkida huna kôida kedigu , taa Tuda-ã yerkida tada ha kôe čoopã gunna čuo .

Gursu a du yuna êske togusudaã Yogo-da-ã ha Yogoda guda ma du lidu ni zibi čado , haki yunu yogusududo yugonnãã noo . ôwonni yogoda-ã lûko Tuda-ã ha arrakti wutã Tuda čadiana yuga du lidu ni go tiyendîčiku čuo , anna čadiana hur-gusda konura hundã du yidadaã ha čoopu yigiitu ni anna ada čadiana Tuda-ã četu go tiyendîčiku yopura čuo .

Ôwonni yunu gudi êski gursa ada du togusã , yerkida agasuu-ã yogoda-ã četu Tuda-ã ha go čuo , ôwonni tlibizine agasuu-ã ni Tuda-a-ã goda du boso , Tuda -ã ha su anna ndûdudi yê ko hi dudi yê borsu .

Hoo Lîbiyaa Sakafa Tudagaa-ã muhadara arba Tudagaa-ã ha su yibeyi

■ Ôrkudun : Hoo Lîbiyaa Sakafa Tudagaa-ã yibedinoo nerke čîidi arraki hurgusa sakafa Tudagaa-ã duna ndenia mundu yogus , yuna tada guru muhadara terikh araba Tudagaa-ã yê amba hunãa yê gu čunak , muhadara to aũ anna-ã ha čenã Hasan Bêdei mi , Hoo-ã bui-ĩ . muhadara-ã čer hunã (Arba Tudagaa-ã – kîyi hunã yê amba hunã) čindi . du terikh arba Tudagaa-ã yê amba hunã yê hos yihid , aũ muhadara ndenni-ĩ yudahi : Tudaga-ã arbidinîe bini gunú , budi eneũ , či . tudaga-ã zaga tunda hanandiriĩ koo ŋila koduro nerkaayinno , P Jourdan Kitab hunu čer hunã " Dîsa kîyee yê mêde yê dazagaa-ã "(Notes grammatical et vocabulaire de la langue Daza) čindiĩ , sagahanu 1935 n tudaga du yibeyi . Ôwonni sagahanu to du Šarl lô Kôir , Charles Le Coeur , artíkl čer hunã " Tû yê Tuda-ã yê " čindîe arbiyinu ni laũ hunu bugi-ĩ gunna du kîye ka tudagaa-ã du hos yihid . taa su ôwonni Kitab čer hunã " kîye yê tikista yê dazagaa-ã yê tudaga-ã yêe-ã "(Grammaire et textes téda – daza) čindîe sagahanu 1955 n du yibeyi . mura du bu anna tudaga-ã yê adaga tuda-a-ã yê čudaka mundu tudaga du arbiyuo .

Ôwonni yunu gudi anna-ã hosyoduru čenã tudaga-ã amba hundã , muro yahadi : tunda nîgeĩ haki araŋga du díli di wen-durdaã či ? taa muro hûrumnji yahadi tunda tudaga-ã hanan-durdáa yingal du či . tudaga-ã galigedi tihikudoo araŋga ni tihikidi ngîliska ni tihikidi , naharka ni tihikidi či .

Yunu gudi hos yoduru anna-ã ha čenã tudaga-ã harfã lêt-iniya-ã du toopusuda du arbidi-ĩ ŋali hunã , harfã ada tudaga-ã yê četu kubabo du lidi , tudaga muro du harfã sodurua budi čiku , harfã sodurua harfã araŋga du yugondú , ôwonni harfã araŋgaa-ã du anna guru arbindaar čindia tudaga du harfã araŋga du yugondunnã murdom sã hoo du mundu čiku , harfã tada gunna harfã êske yîbenuu yewo to harfã êske hidumma nnoo harfã araŋgaa-ã du arbinumo yugó , tada gunna du harfã tada yuna êske-ã gunna ha su yugondú ; kûmbuyutar-ã ha ni su yugondú . ôwonni tudaga-ã harfã lêt-inaa du arbidiničîwo ŋila koduro nerkaayinno , du kitaba mundu tihitudo . tunda nû harfã tada zaga yogoda-ã čudakaã koi di hûturu ni harfã araŋgaa du arbinduroo yuna ada ar-biduda-ã gunna haki karandurdó togusi .

Anna muhadara-ã tigirdaã guru

Ôrkudun êski di nuyo hunã haki

■ Ôrkudun : Suhura yê čêne yê an-na yê Ôrkudun ga-ã a kor kûzur-tundudo bu nuyo numo hundãa čongo , Ôrkudun muro ŋgo eneũ du numo daha hunno čîidi tã kanjinã du Dôlumma Tuda-ã ha gosčinîe du tûku Murzug su čub , lûko su-hur 17 f yerčînã anna Ôrkudun gu-ã gunna hoktundu ni nuyo numo hunãa barayindî nû êski di hakoo , Mosko numoi kôwurodi-ĩ Mosko numi-ĩ duu Ôrkudun gu-ã ha ha-nayi .

Ôrkudun muro kuhanu lîbiya dî hunã ha čido ni , ndurusu hunã kîle koduro yê murta hoo yê du kan-dudo . du numa díšee čîku , mura : ma du čongu ni dí hi ŋgirši-ĩ , Ham-bar yê ôrkudun yê Êrbeši yê La-gurkînnimmi yê Môdursa yê Tôzu-ro yê . ôwonni Ôrkudun du numa anna yugondunnã mundu čûku , numa tada mura : Kazraũ yê Erendege yê Tôu yê Dumozo yê numa guda kînnie guru yê .

Ôrkudun anna hunã munduga-ã gunna Tuda , ôwonni numa Tuda čikuã gunna du bui-ĩ muro , muro husar Tuda-a . Tuda hunã Tuda Lîbiyana-ã gunna du karaduda ni kôi hi bosa-ã mura , kalaka hundã mannu Tuda numa guda-a-ã koa gunú gunna ŋgo eneũ du hakindîčîku , kalaka ka hundã ada hundã ha karayihitiĩ gunnóo .

Tokoi čîidi Ôrkudun numa Zala díã-ã gunna du gubudi yerči , tumo 18 / 2 / 2011 n , lûko tôwura-ã yerčînã muro koidi čêne tôwuro to hi čudaka-ã yagabi Dôlummaa-ã wûni čeo , ôwonni yerčindu ni ča-

Tûgi Ôrkudun gu-ã

bu anna tôwuro 17 f ha čudakaãa yibeyuo .

Anna Tuda Ôrkudun ga-ã yerčindu gursu yohodiĩ higeduma barayindîe gunú , nuŋu Tuda-ã gunnaa baradii yingal du yerčuo , toi yingal du lûko numo hundã nûmooriyindã dikindu bosudo yugó , tigirdu numa Zala díã guda-ã gunna ha nûmooriyuo , Murzug yê Mararam yê Zûwile yê Taragan yê Wadi Itbe yê numa guda-ã gun-na yê . ôwonni suhura Sebehee-ã ha asuba yê duna yê čeo .

Ôwonni Ôrkudun numa Lîbiyaa-ã du numo turonnu anna hunã daha hundu du nûmooriyindã , gurna ndii mannu hakundudo yugonnódi asuba hunda guru ni Baŋgazi tûrru čepu čoopuo , guru ni êrdi-ĩ laũ čuwatu

čoopo , Ôrkudun su NATO-ã ni gurnayinno yugó , Mosko numoi kôwuroo-ã ni gurnayinno yugó . to koi čîidi numa gurna hakundaã du gubudi nûmooridu .

Ôrkudun muro budi bui gunú čîidi ômure murta tuzoo du mundu šêhide du yihid , ômura ada guro hundã Ôrkudun gu yingal du borsu hiyendudo yugó tuda-ã gunnaa yê Lîbiyaa yê yingal du hiyendã nnoo .Odu lûko anna Ôrkudun nuyo numo hundãa hakundã zaga numo hunã yibedinii di tugandoo gali .

Lûko Ôrkudun nuyo hunã hakunã anna Tezer Muzia-ã mannu nuyo numo hundãa hako , Muzi hi mannu numo daha hunno yogusu-du ni Tezer su su yoduro .

Durdo êski Tû a kûdi kôdči

■ Zuwar . Labbarda-ã : Zu-war ga tumo 29 / 2 / 2012 durdo Tuda-a êski kûdi kôdči , durdo to muro Durdo Êrzeĩ , muro sagahanu kor du durdo du čunako , lûko Durdo gubuddi-ĩ Durdo Mai morčînã kôi hunã čunako . yahatia du Durdo Êrzeĩ muro durda Tuda-a Tûu murdom sã tûdusui-ĩ čuo .

Kôi kûdi kôdčiniĩ anna Durdo Êrzeĩ mundu tigiro , Tuda Zalaa yê Niyer ga yê Čadiana yê mundu tigiro , anna yuganna mundu ni tigiro .

Sêfir Furansaa-ã ziyara Murzug tigiri

■ Labbarada-ã :Tumo talat 29 / 5 / 2012 kanjinã Sêfir Furansaa Lîbiyaa čĩ ziyara Murzug tigiri , lûko ziyara Murzug tigi-riĩ anna buia numia-ã gunna kabčuo , bui mosko yerkidaa-ã yê bui mosko numi-ĩ duu Murzug gu -ã yê anna aŋgalda numia-ã gunna yê hoktuo .

Sêfir Furansaa-ã yê Tuda môsuulo guru yê

Êski di Lîbiya ڤila murta tuzoo du mundu kan-jindudo têdi walawala yogusîyaa du çî

■ Tarabulus— Rawasi— labbarda-ã : Lîbiya êskidi ڤila murta tuzoo du mundu bozudo têdi walawala yogusîyaa du çî , ڤgo tâ kanjinâ du walawala yugó zo anna-ã çabtundu ni kuba kidekindu ni anna çûduti noo . nû lûko Lîbiya nûmooridinâ walawala yogusudu ni borloman yibey-indiyaa du çîku .

Tumo 1 / 5 / 2012 n anna

walawalada-ã yê walawala du gudundîe barayindiaâ yê gunna sejelti hundâ bedeyi , gubudi mosko numoi walawalaa ôronni-î anna walawalada-ã kôwuro hundâ kâga çû , anna walawala du gudundîe barayindiâ ni kôwuro hundu sejelçindiî ni kâgu turo çinâ şigei zîdçinu nu kôwuro walawalada-ã sejelçindiî ni kâga ôguzuu yogus .

Mosko numoi walawalaa ôronni-î ndoguda hunâ du yahadi anna dîbidire çû yê laû yê walawalaa sejelçuo çî , ôwonni anna walawala du gudundîe barayindia sejelçindâ dûbo çû yê kadura yîsii yê anna murdom sâ çû togusoo çî . anna walawala du gudindîe barayindiâ çû a togurkuda anna turonna hunda barayindia yê lista cîka yê . Turonna hunda barayindiâ dûbo çû yê ka-

dura hoo yê murta dîsee yê sâ ôguzuu yê . anna lista ha çûkuâ ni anna kasura ôguzuu yê murta tuzoo yê sâ yîsii yê .

yahatia du walawala ada mura anna çabu numii-î (borloman-ã) du anna zotiâ du gudundi , mura anna kadura çû , anna tada kadura çû-ã anna murta dîsee yihitu ni dûstur-ã yibeyindi .

Anna adiba walawala-ã du sejellçindâ nisbe hundâ 46 % togusudo çuo , moski-î bui-î yahadi a oskobu amba admii walawala-ã duu-ã çî .

Ôwonni mosko walawalaa -ã yuna du walawala-ã togusiâ hibrura-ã na gôhu du zotu walawala du guyundiî na sôundugo hunâ na gunna hakunno ni kômo walawalaa-ã ha çooru çendîyaa du çî .

Wôzir bûturoлуу Lîbiyaa gubuddi-î Şukuri Ganim morçi

■ Lîbiya mustabal : Tumo lahad-ã 29 îbiril kanjinâ du pûlis Nemsee-ã yahati wozir bûturoлуу Lîbiyaa gubuddi-î Şukuri Ganim nohudo yurusu hunâ hôdi danûb gu-ã du toburru çî haŋgaar çûo , yahati Şukuri Ganim ڤila hunâ 69 yurusu hunâ tûgohu hôdi-î du toburru çî haŋgaar çuo .

Şukri Ganim

ôwonni yurusu-ã ha su dubaka yugondú çuo .

Şukuri Ganim muro Wozir bûturoлуу Lîbiyaa ni turçi yida , ôwonni sagahanu 2006 n du agasu lîbiyaa-ã bui ni bos , muro hi Maamar Geddehi budi hodo hunu nerkedo , lûko Lîbiya du Suhur-ã yerçinâ ôwuri hooi-î ڤgirşı-î gunna çedo taa numi-î yusobu ni Nemse tigiri bos .

Agasu Lîbiyaa-ã bui-î Kîb Lundun gûbçi

■ Lîbiya mustabal : Tumo lamiş kanjinâ 24 / 5 / 2012 n agasu lîbiyaa-ã bui-î Abdurrahman Kîb gôni Biritaniyaa-ã Lundun ziyara wêtigedoi di gûbçi , ziyara a du anna agasu-ã du cîka mundu çedo , wôzir yugaa-ã yê wôzir bûturul-ã yê gaza-ã yêe-ã yê wôzir kara ôronnii-î yê wôzir itisaladaa-ã yê arkan yerkida numia-ã bui-î yê çedo .

Kîb yahadi , ziyara hunâ torowa hunda hodâ ladii yê zaga gubia kedii-î yê yingal du togus . ôwonni ziyara a du haraga hakundu ni Biritaniya ha Lîbiya du yuna mugoi togusîdiçikuâ

Abdurrahîm Kîb

ڤgudosii haŋguri ni Lîbiya tiri numo kanûnuu hu su tedîçîdo ni kalaka ammaa-ã ni yuhuîçîdo kor du kudusuduri çî .

Ôwonni yahadi biritaniya laû gurna Sêif Geddehi mi-î hi Lîbiya du kiŋaridii yê anna tâ kanjinâ guda yuga cîkaâ yê Lîbiya ڤgiidii bandiri çî .

Lîbiya kaŋgo arras jideir gu-ã tûmnji

■ Labbarada-ã : Lîbiya kaŋgo kêleŋgii arras jideir gu Tûnis yê Lîbiya yê hokiniî hi tûmnji , tumo larba 23 / 5 / 2012 n . ôwonni Tûnis ni yahadi Bagdadi agasu Lîbiyaa ڤgoo-ã bui-î hi Lîbiya ha yerû çî .

Kaŋgo kêleŋgii arras jideir muro Tarabulus gôni Lîbiyaa-ã du dî kîle 600 a çî , sôbob Lîbiya kaŋgi

-î tûmnjinâ yahati Tûnis muro lûko nani diki kaŋgi-î tûmnjini heriyiniî yingal du , ôwonni anna kaŋgi-î hi hurgusu yogusudunnâ lûko nani tûmnjindi heriyindiî yingal du .

Nû kui-î Lîbiya anna Lîbiyana-ã ha ni yûhudu Lîbiya zoti , anna tûnisîe-ã ha ni yûhudu Tûnis zoti .

Mosko numoi kôwurodi-î karar yoduru ni kôi têlbizinuu yê êrediyee yê yibeyi

■ labbarda-ã : Mosko numoi kôwurodi-î karar orokom hunâ 37 / 2012 yoduru ni kôi têlbizinuu yê êrediyee yê yibeyi , kôi a hi su kana Lîbiya watania yê Lîbiya yê şebabia yê iriyadia yê

hideye yê kôi iilemaa-ã yê êredie Musurataa-ã yê gunna su çub , karar-ã ôwonni lêjne kanaa ada ha idara yogusîe yibeyi , zaga hurgusu hundâ yogusudii ni karara guda ha su hostodurkudi çî .

Wuna Bêşir Sala ha yoduru ?

Zaga anna-`a gunna hanayindiî Bêşir Sala anna tâ gibi -î du zunda budi yogusudaâ turo , ôwonni muro hi suhur-ã lûko Tarabulus zotuâ kubaa çoŋgoâ anna gunna basi , ôwonni anna-ã Bêşir Sala daŋaîdo çî basi numa kiŋariyindi çindîçîkiidi Niyer ga çî çudurto , wuna Bêşir su yoduru ? aû yodurâ nîgeî yodurâ ? ada mura hida anna Lîbiyana-ã gunna yê Tuda-ã yê hûruû hundâ hanayindîe barayindiâ .

Îbrahim Medeni Liwa Şêhid Mahamad Medeni bui-î aû Bêşir su ڤgo kubaa yidiî çabu labbaraa yibeyinu ni yahadi : " Mustafa Abduljalil lûdiyinu ni

Bêşir su kûrtu tiyinu ni tûkurâ , gubu di gagałçinu ni yahadi aû a aû gali ni anna gala mi ni nuro aû gali hi su ndobur çî , taa Bêşir muro hi yahadi tani êriskiniri yunu tani laû baranîe çî ni çinâ yunu baranirîe yugó çî , taa tani wêtige yibendar nurâ çedu ni yahadi yibendurdoo mannu kal çî , çî " . ôwonni yahadi Mustafa Abduljalil yîri çetu çabu labbaraa yibenduru nani mêdi a dîli di gurtakar çinâ çed .

Ôwonni nû lûko Bêşir Furansa tigiriî arais Furansaa kanjinâ yahadi Bêşir Mosko numoi

Ada Geddehia-ã guru ni nohudo , guru ni tududo , guru ni čaa teddo

Geddehi ada yusu yida , ada tada ڤgo Lîbiya du durda çûku yunu çudakuâ yogusudiçîkiidi Lîbiya du suhur yerçinu ni wôzor yihid , gubudi mi hunâ Sêifularab su Nato-ã çubabu çî , taa mia hunâ Hamis yê Muutosum yê he suhura-ã çito , mia hunâ Mahuma yê Hanibal yê doû hunâ Eşe yê Yizeir çarku

tûro , mi hunâ Saadi ni Niyer čaa ted , Sêifislem ni čaa tedîçîidi kubaa çoŋgu ni nû daŋaîda Zinten ga yido . A muro koi di anna ada ڤgo çûsu du çîkuâ kûnolum hundâ borsu Alla wôzor yihidu ni soû du yugudo , a muro hûi aû dôlumma gunnaa-ã , Alla anna dôlua-ã garu çeni çîidi , çihinedu .

kôwuredi-î çetu su tigirdu ni Furansa zod çî .

Ada gunna hoŋguru landuroo aû Bêşir su yodurâ Mustafa Abduljalil kor du yêkindiri çîidi nîgei anna guda-ã gunna ha yihidu keyinnêdi aû Tuda-ã barayindiî hi yoduru keyiniî ? aû Tuda tûdusu sagahanu 1989 n gursu hemeree-ã du Tuda čataâ sogoi hi çîî hi yoduru keyiniî ? hidi a hûruû hunâ tunda Tuda-ã barandiri .

■ Lîbiya mustabal : Tumo lahad -ã 20 mai kanjinâ Abdulbasit Megirehi aû ڤgo mêdi lukurbii-î du tôhumnjindu ni su bozuâ kizenu saratan du morçi , lûko morçiniî ڤila hunâ murta hoo sâ yîsii .

Dômuri hunâ Abdulhakim yahadia du dômuri hunâ ha kizenu-ã kôma su şibçinu ni tûgohu saa murdom soû turo kor nos çî .

Yahati Abdubasit muro ڤgo çôhuri ban amirika 103 numo turo Lukurbi çindiî Biritani-

Abdulbasit Megirehi

yaa toburrâ du tôhumnjidu ni daŋaî tômuduu du hakumnjuo . taa Uskutulandaa daŋaîdo çîidi kizenu saratan çoŋa yingal du tumo 20 / 8 / 2009 n yodurku ni numo hunâ gûnçi .

Mosko numii-î kanûn êski aû Geddehi hi gagałçinoo hugura çenîe yodur

■ Labbarda-ã : Mosko numoi kôwurodo Lîbiyaa-ã kanûn êski çer hunâ Dôlumma ha gagałti-î nduwadi-î çindîe yodur , kanûn-ã orokom hunâ 37 / 2012 n , su yunu a çî : aû Maamar Mahamad Abu Minyar su gagałtii di daaya yibeyinâ daŋaîdini çî , ôwonni aû zunda hunda yogusudaâ ha gala koi di yogusu çugurtawo gunna daŋaîdini çî .

Kanûnu a hi anna yê hooa kubaga sîbilaa kalaka ammaa-ã yuhukiâ budi bêrkiyuo ni ôwonni zundu du çudurti , ôwonni mura turo yahadi mosko numoi kôwurodi-î kanûno ڤgo maamar yibeyinaâ ha yugobu çoobu ni mura tûrto yibeyinîçî çuo .

Walawala Masar gu-ã so gubuddi-ĩ du Mûrsi yê Šefik yê kennehertuo

Murašaha walawala Masar gaa-ã

Masarĩa walawala du arais hundu guyundičiku

■ Masar—labbarda-ã : Walawala Masar ga ôwuri kanjinã du to-gusã du aũ dômure mûsulumma-ã arašahayindã yê aũ tã gibii-ĩ turo yê kennehertuo , Masarĩa-ã gunna mbo anna suhuraa-ã turo kennehertini čindi čïdi nêtije-ã yuguruã anna guda guru kennehertuda , anna tada turo-ã ni Mahamad Mûrsi aũ dômure mûsulumma-ã arašahayindã , gudi-ĩ ni

Ahmad Šefik anna tã gibia-ã turo . Yahatia du Mahamad mûrsi hi mbo gubudi dômure mûsulumma-ã arašahyindiyya du yugó , šigeĩ layindã aũ hundu arašahayindã Khairat Šaatir lějne walawalaa-ã čongunnóo nêši čundundu ni Mûrsi hi aũ ihtiyat koi di arašhayuo , taa lûko Šaatir su lějne walawalaa-ã

yodurkã muro kôi hunã čon . Ahmad Šefik ni ngo tã kanjinã du agasu Masar guu-ã bui , lûko Mubarak toburrã muro nû li arašahu . lûko muro so gubuddi-ĩ di kennehertunã Masarĩa mundu čuruku ni huraa nûmooridii-ĩ tigirdu ni muzahara yibeyuo . Lûko anna gabčindã Šefik yê Mûrsi yê čũ togusã Masarĩa-ã

munduga-ã gunna Mûrsi hi duna yendiri čuo , selefiyyina-ã ni Mûrsi hi duna yendiri čuo . Yahatia du anna walawala a du arašahdudaã murdom čuo , du gunna du hosudaã ada čũ čurukoo Amur Mûsa Wôzir yugaa gibi-ĩ yê Mahamad Baradai arais wikele taka zarrïe-ã bui hunu ngoo-ã yê .

Sûriyaa kûrma-ã ôwonni tuzú

Sûriyana muzahara čuruka

Yunusu odo kinniĩ turoo

Numa Tûnis na Lîbiya na Masar na du zaga suhur yerčinu ni araise hundã ha hiyendã koi di Sûriyana-ã mannu suhur yeitu ni arais hundã ha culopïe barayuo , čïdi haki culopudo yugó , numo hundã du ni gursu yerčinu ni kûrmo borsu togus , ôlluua nani Sûriyana-ã muzahara čuruku ni anna čati , ôwonni yerkida asubda yibeyindu ni yerkida numia-ã go čendičïku .

Yunu a gunna yogusudičïku čïdi aũ mura ha gurna Lûbiyanaa-ã koi di čeničïdo yugó ,

ôngohi nerke di mannu anna mundu četo , buga-ã gunna ada kuna , agasu Sûriyaa-ã ni tani torowo tarú čï , anna ada ôngohi nerke di čatã dîne-ã gunna wayi , numa mundu gunna Sêfire Sûriyaa numa hundã du čûkã boko .

Gursu Sûriyaa-ã yunu du miškile čï anna arais-ã ha lopuri čindã ni Sûnna arais-ã muro yê anna muro hi čudakaã yê gunna alawiyaa , toi di gursu-ã muro gursu sûnna-ã yê

alawiya-ã yê kôi dii koi anna-ã gunna čudurti .

Anna ladida-ã yunu abusčindiĩ Sûriya du gursu-ã tuzunnãã borsu gunú , gurusu-ã numa nerkaa čïkuã Lûb nan na tigirdi čundu abusčindi , nôoši hundu to yire togusičï , dugsa kanjindã gunna anna Bešar su čidakaã yê čudakunnãã yê goki , ndudai gudi mannu gunú , Alawia-ã ni Bešar četo , sûnno-ã ni anna Bešar su čudakunnãã četo , aũ nani taifa hunã ha zibi čai .

Halikôbtor ôskoroo turo Murzug ga tobur

■ Labbarda-ã : Tumo larba 11 / 4 / 2012 Murzug ga čôhuri halikôbtor su anna dalagašaa agasu-ã keyina yê anna buia numia yê čûkudo turo toburru ni du anna čûkaã kayuo , Bîrehim Šaha mosko yerkidaa Murzug ga-ã bui-ĩ kubo hunã yahadia du halikôbtor su dalagaša agasu-ã kegirčina Murzug ga yerčinu ni Ôrkudun tediyya du čïdi tobur čï ,

Barka Wordiguĩ mi yê moska numoia Murzug gu-ã yê Ôrkudun gu-ã yê buia-ã yê su čûku čï .

sôbob toburrã muro yahadi yôï-ĩ bui-ĩ yingal du čï . ôwonni yahadi halikôbtor toburrã ha su agasu-ã kubo hunu nôguzii-ĩ Haramain Mahamad Haramain yê wôzir hukum numi-ĩ duu-ã Mahamad Hariri yê mosko yerkidaa Murzug gu-ã bui-ĩ

Adibi Meksik gu turo ada 9 du ôgunno

■ Labbarada-ã : Tilibizin turo tilibiza čindiĩ yahadi adibi Meksik gu turo ada yîsi du ôgunno čï , ôwonni adimmi čer hunã Karla Fanisa Biris čindïe turo numo turo Kûluradu čindĩ a hayi čï ni tîib numo Saltiyu gôni Kûluradu gu-ã du sura togusi čï . ada ada ngullaha du tobusudoo ada gunna du mundu četu tobusudiĩ a muro , adi gubudi adibi Kalifurniyaa turo sagahanu 2009 n du ada yusu yobus .

Yûram Kûhin jihez šin bit bui-ĩ Hamas sarukha dûbo 8 ni yida yerkida dûbo 15 ni yida

■ kuds : Yûram Kûhin lějne ndulodi yê toeowaa yugaa-ã yêe-ã gubugi-ĩ yahadi Hamas sarukha dûbo 8 ni yida yerkida dûbo 15 ni yida , ôwonni yahadi sarukha tada k^ile tuzoo ho čonju ni kîle murta tuzoo gunna gûbčindi čï , guru Telabib Gaza a kîle murata hoo a čïĩ mannu gûbčindi čindïe mannu togusi čï .

Yuburda-ã Azwad su nuyodunno čundu môyuo

■ Labbarda-ã : Ndunnui Azwad nûmooridii-ĩ tumo ôllua 1 ĩbiri 2012 nuyodi Azwad ga-ã môyuo , Azwad muro lardu ma Malii-ĩ a čïdo ni anna hunã buga-ã gunna yuburda , mura ngo eneũ du numo hundã nuyoy-indïe barayindi ni yerkida Malia-ã ha go čendi .

Anna islemaa ndunnui dîne-ã zîbidaa-ã yê hoo kaaidaa Afirika madii-ĩ yê mannu numa guru Azwad du čoopu yidado , numa tada du gunna du numo bui-ĩ Tumbuktu , yunu Azwad nuyo hunã numa-ã munduga-ã gunna hanayindunnãã gunna anna ada islemaa-ã du čïkuã yingal du .

Yerkida Ho Afrikaa-ã Sûmal ga numo istiratĳi turo čonggo

■ Labbarda-ã : Tumo 25 / 5 / 2012 Yerkida Ho Afrikaa-ã Sûmal ga numo istiratĳi turo afgawai čindiĩ ndunnui čêne islemmaa-ã laũ čonggo , numo a ndonĳi hunã anna sĳibil-ã ha gôni Sûmal ga-ã Makadišu laũ tiri heriyi čeni ni haki čomoka tigiitu čendi , ngo yahati ndunnui čêne islemmaa-ã čendu anna turkuda-ã anna sĳibi-ã čomokaa tigiitu čendú čuo .

Ndunnui čêne islemmaa-ã muro mannu Afgawai tongusudo kor du yêkinji , yahatia du Afgawai di ndurui hunã ndurui tetĳki čuo .

Kazekhistan ga yunusa 13 wûni čubu čaami togusuda hako

■ Labbarda-ã : Anna môsuulo guru Kezekhistan ga yahati yunusa 13 wûni čubu čaami togusuda kêlenĳi Sîn yê hokuniĩ kulaa hangaar čï , yunusa ada muro anna gôrde kêlenĳia toguso čï , ôwonni hosú anna ada wûni čubu čata yee čatu nu wûni tendusuda .

Larda Lîbiyaa guda-ã mannu Barka ha layindu fidiraliya môyindi ni ?

Fidiraliye Baŋgazi a môyindā anna mundu ċudakunnā ċūku , anna tada buga-ã gunna Tara-bulus ga , sôbob ċudakunnā Barka lardu daha hunno to-gusoo imbi-ī tuyaaati ċindi , di Zala du ni Tuda-ã guru gunnôo aũ gudi ċudaada yugó , Tuda-ã mannu lûko daha ċongã buga-ã ċudakudo togus , kuma gursu Sebehee-ã togusiĩ gubudi anna Tuda fidiralia-ã ċudakaã mura mannu Barkaa-ã koi di lardu

Zala yibeyindiyaa du ċūku sugoo gursu-ã kôî zodaã togusudo yugó , ôngohi nerke di mannu Tuda guru Ċabtundu ni walawa-la-ã du tudootú ni lardu Zala yi-bendiri ċindā šigeĩ tagula yu-gurk .

Anna Yogoda yê yabbada yê Zalaa-ã sôbob fidiraliya-ã ċudakunnāã yibenduroo Tuda-ã numi-ī tuyongĩ ċindi , fidiraliya-ã anna Zalaa-ã gunna laũ gali ċiidi hanayindú .

Nũ landuroo anna fidiraliya-ã ċdukaã munjindiċuku , anna Barkaa-ã ċabu hundu tumo 6 / 3 / 2012 Baŋgazi a ċunakaã gunnódi ċaba guda mundu ċūduto , ċaba tada turo ċabu Baidaa-ã , to di tēdi ċabtundu ni borloman Barkaa du anna aŋgal-da yê anna buia guda yê ċūkudo yibeyuo .

Nũ ôngohi tumo 1 / 6 / 2012 Yidebi a ċabtundu ni yadi nuyo imara Barkaa-a abi yibeyuo .

Barka Tarabulus su bôriyi

■ Jazeera net—labbarda-ã : Bar-ka yê Tarabulus yê kôî di miškile yuguruĩċi , sôbobo miškilaa-ã turo-ã kûrse ċabu numia-ã (borloman-ã) , anna Barkaa-ã ndoori-ī dili gunú ċin-di , mura larda ŋgo du L6ibiya yibedunā ôguzuu Zala yê Tara-bulus yê Barka yê mura du nani kûrse murta tûdusu ċoobie barayindi , anna Tarabulus ga-ã ni to yohodú , anna numo nani anna hunā ha landuru gorkiri ċindi , kanūn walawalaa nũ tedĩċiĩ hi su Tarabulus kûrse 102 yida toi di mura mēdi-ī gun-

na Tarabulus yidado koi di ċudurti .

Dugusa kanjindaã du agasu-ã Tŭrkia ċetu akud yibeyinu ni bũne bŭturola-ã yerkida yigiidu

ni ċulodie ċundu bosuã yerkida Barkaa-ã gunna tigirdu ni won-noko madu-ã ċindii kēlengi Bar-ka yê Tarabulus yê hokiniĩ a ċabtuo , nũ ôwonni taa ċabtuda kûrse ċabu numia-ã dŭli di coor-kunnôo lukurú ċindi .

Ôwonni dugusa ada du anna Bakaa-ã numa mundu du gun-na muzahara ċuruku ni kûrse-ã tĩrize di ndoori barandiri ċindi , ôwonni yahati aũ turo buda wayinu ni kûrse-ã tĩrize di togurkunnôo buda buru ċunno ċuo .

Arais Siraliyôn gu ŋgoo-ã Tišarls Tailar su ŋila murta hoo ha-kumnjuo

■ BBC : Mahka-ma yêrimaa êdiaa Si-raliyôn gu-ã arais Si-raliyôn

Tišals Tailar

gu ŋgoo-ã Tišarls

Tailar su yêrimaa annaa goda yê yêrimaa êdia yê ko-humo ċinu ni ŋila murta hoo du hakumnji . mahka-ma-ã ŋila diŕee bozudo bu Tailar su m^edi-ī su ċu-

nak , Tai-lar muro mēdi-ī muga-yinno yugó , ya-hadi ŕeda muro hi su šaidċindā too ni gŭrso tenduda too ni gostu-da ċi , to koi ċiidi muro mahkama-ã laũ kiñimal barayi , yahadia du yuso hokum nŭridii torkuú , ho-kum yibee yodurku ċi .

Burwodo Galmai Môltiĩ suroni di nos

■ Tezer : Tudo Tezer gu burwo-do turo Galmaĩ Môltiĩ ċindii yogoda-ã suroni di ċido , yogoda ċitaã mu-

Galmai suhura guru ċeto

ra yogoda guru agasu-ã ke-digunaã guru kĩtibe kĩhi Libiyaa-ã môore-ã . yahatia du dugusa du kĩtibe a yogonumia-ã ċai ċundu ni

Tuda go ċendu ni bokundu kôe yida-daã ċoopo ċuo . Galmaĩ Môltiĩ muro burwada kĩtibe Šehid

Ahmad Širif ga-ã turo , kĩtibe Šehid Ahmad Širif muro kĩbe Tudaa ni bũne bŭturolaa-ã ni ċulodi , nũ Tuda-ã ha ni yuhui .

Labbara iktisadaa-ã yê tiknulôjiaa-ã yê

Agasu Lîbiyaa kôwurodi-ī yahadi bŭturol Lîbiyaa-ã ndoduri-ī kôî hunu ŋgoo-ã gûbċi ċi

■ Tarabulus—labbarda-ã : Agasu Lîbiyaa kôwurodi-ī yaha-di bŭturol Lîbiyaa-ã ndoduri-ī 1.555 togus ċi , ndoduri a ndoduri ŋgo su-hur-ã yerċiniĩ gubudii-ī kor to-gusi , ŋgo suhur Lîbiya du yerċini gubudi 1.600 yoduri , ċiidi lûko suhur-ã yerċinā gunna tus , numi-ī ŋgullaha kôî yu-guruudo yugonnāã yĩŋgal du haki

bŭturol-ã kôî hunu ŋgoo-ã tigirdo yugó . Ya-hatia du ketaiba Dôlummaa-ã lûko shuruu-ã bũne bŭturoloa mundu gunna ċubab , guru ni bibiŷi ċuo , bũne guru ni suhura-ã arrakundu gôrdi-yuo , kĩtibe

Tudaa Šehid ahumad Širif gu-ã kĩtibe ŋgo yê nũ yê gunna bũne mada-ã gôrdiyiniċiĩ muro , ċuo .

Yŭru-ã dullor-ã gubugi-ī a ċaki kôî ŋila ċu du tigirennó tigiri

■ Lundun : alarabi : Yŭru-ã dullor-ã gubugi-ī a ċaki kôî ŋila ċu du tigirennó tigiri , sôbomma yahati banka Asbani-yaa-ã miškile yidada-ã yĩŋgal du yê yaŋga-ã teklife hunā buiŷinā yĩŋgal du yê , ôwonni yahatia du ċaki 1.20 tigirie koi ċindi .

Yŭru-ã dullor-ã gubugi-ī a ċaki 1.24382 tigiri , yin-ã gubigi-ī a ni 0.7 ċakunu ni 98.755 tigrir .

Doorka fêsbok ga-ã ôwonni ċakindiċūku

■ BBC : Doorka fêsbok ga-ã ċakun-du ni 30 dullor du toguso , kāga ċu du doorka fêsbok ga-ã kasugu-ã du 38 dullor du kamayuo , ŋgo to di gubudi 100 dullor du kôdortuda . toi yĩŋgal du ŕebeke fukuntakt ċindi gunna du ŕebeke bui Rŭsiyaa ċiĩ doorka hunā kasugu ċuunŷiyaa du ċiidi yusob , asar fêsbok ga-ã koi tuyubi ċunu ni .

Kayi eskenuaa Rŭsiyaa Sîyuz T M A -22 ŋgul-laha du ċaki

■ Labbarada-ã : Aũ kôî idara eskenuaa-ã Môsku ċirri-ī hi ċiĩ ya-hadi : tumo 27 íbril kanjinā du kayi Sîyuz T M A -22 eskenuaa-ã du anna ċikudiĩ ŋgullaha du Kezekhistan ga kôî ċakinie koi-ī nerka a ċaki ċi . kayi eskenuaa a du anna Rŭsiyana ċu ċera hundā Šiyaklirof yê Antoli Ivanišin ċindia yê aũ Amirikan ċer hunā Danyal Biyerbak ċindie turo yê su ċūku ċako .

Ŋgo zoo tumo 16 ma-ris gu-ã zabtundu lidie koi ċiidi kayi Sîyuz T M A -04 M anna eskenuaa êske su ċikuã zoo tumo

15 maris gu-ã curie koi-ī dabarċinu ni tumo 15 mai curie togus , toi yĩŋgal du Šiyaklirof yê Antoli Ivanišin yê Dan-yal Biyerbak tumo 30 íbri lĩdie koi-ī dabarċin-du ni tumo 30 íbiril lĩdie he su boso , taa šigeĩ zabċindu ni tumo 27 íbiril lĩdie he su boso .

Bank merkezi Lîbiyaa-ã lējne gŭrso yuuga gŭi di tihitudaã huzadii yibeyi

■ Tarabulus - alarab : Bank merkezi Lîbiyaa-ã lējne gŭrso anna tā kanjināã yuuga gŭi di yihituã huzadii yibeyi , bank-ã bui-ī yahadia du ôwonni gŭrso Lîbiyaa êske-ã mannu watidida ni kôî ôwure tdiŕee togusiĩ korā tuhakuri ċinno ċuo .

Wašintun Bakistan su logotori Amirka ha gurnayinu ni Bin Ladin su yugudosã ha daŋaĩŷinā yĩŋgal du hugura ċe

■ Kudus : lējne turo mosko bŭgudee Amiri-kaa-ã du Bakistan su hugura ċe , logotori somno Amirka ha gurnayinu ni Bin Ladin su yugudosã ha daŋaĩŷinā yĩŋgal du hu-gura ċe , hugura ċenā mura ċomokoa Amirika Bakistan su ŋgo ċeniā mŏlyuno 33 , too ni mŏlyun turo sagahanu hu yudahag .

Bŭgidi Ridšar Dirbin lûko lējne-ã gunna ċetu ċomoko-ã ċak ndoduri-ī yoyindā yahadi : " hur-gusu dŭli gunú ċiidi tunda Bakistan daha ċonĵe barandiri , ċi " , ôwonni yahadi : " Baki-stana-ã aũ Bin Ladin su gurnadiyndu ni ku-baa makurã ha hayin ċindii yunu gunasu , ċi "

Ôwonn wôzir yugaa

Amirikaa-ã mannu logotori Šakil Afridi hi numi-ī hi hayinnumo ċundu ni daŋaĩŷindā budi deleyi , muro ya-hadia du kiŷfari a dŭli ni gunú sôboũ ni yidanú ċi .

Yahatia du Bakistan numa Amirika laũ ċomoka hakindiã du gunna bui-ī muro ċuo , sagahanu 2013 du yudahakudo bu milyar turo hakinie koi .

Sagahanu nûnjui-ĩ , Ndogudi (2) , Lahad-ã 3 Yûn 2012 n , 13 Ôryib 1433 h

Dîn nduru Islemma

Gursu Uhud gu-ã

Gursu Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi) Islemma nduhuii di yogusaã tu-ro gusru Uhud gu-ã . êĩ turo çer hunã Uhud čindĕ Mêdine kulaa čĩĩ hi su gursu-ã togusã yĩngal du gursu Uhud gu-ã čuo .

Gursu a sôbob togusã lûko anna kufara-ã gursu Bêdir gu-ã du anna hundã čatuã anna tada ha guro du hitirĕ čindu yerčuo . ôwonni yunu gudii yĩngal du Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi) kufara-ã ha čenu ni tijara yohodunnó to-gusã , karaka hundã kabtigini yĩngal du . Gursu-ã .

Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi) ŋgo lab-bara êrdi Kûreiš gu-ã hiyinĩ borsu yida , obudo hunã Abbas layi čeni , lûko yerkida Kûreiš gu-ã yrsčindã muro koi di Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi) hi wêtige keyi če , wêtige hunã ha su yunu a arbiyi če " Kûreiš-ã **čabčindu** tigirdĩčĭku , yunu kohĕ čĭwo tigirdoo yogus , ga-galtundu tigirdĩčĭku , mura dũbo ôguzuu , aska kadura čũ yidoo , kĭhida kadura tûdusu du čũku , aa dũbo ôguzuu , yidoo . ôwonni asubu yidadã gunna

guyuo " .

Taa Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi) anna-ã ha čabčĭ hiyi , tugurkuru yuga go yendiri yee numi-ĩ du tobusu liduo go yendiri , čĭ . muro ni du bosu ni garčindĕ čĭdaa , an-na guda-ã ni čũ a toguroo , guru ni tobusu garta čuo . guru ni tu-gurka čuo , anna ŋgo gursu gubuddi-ĩ gûbčindunná guru tu-gurkuru go yendurdoo kohodu-rú čuo . taa Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi) tugurkuru go yendar čĭ .

Taa tugurkã tiri-ĩ hi anna munafikina Abdullah Selûl mi anna hunã zabtuo , Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi) hi mēdi ndurã ha gun-mo yugó mēdi adaa yê anna ar-rai yidadunnáa yêe gunummo čindu ni .

Zaga gursu-ã togusã .

Gursu-ã togusiĩ gubudi Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi) anna-ã ha čabčĭ mēdi a yahad : " anna-ã yôo , yuna tani hi Alla kitab hunã ha su galadiyinã galanin-dirĭ , yunu yogusu čĭnã ndogusi-ĩ yê harama hunã du nduwadi-ĩ yê , ôwonni nura bini kôĭ ti-yahuu hu nĵĭku ..... " .

Taa yerkida hunã čooru ni

anna kindiga kuhudida-ã ha čũčuudu čũdudu ni êrdi-ĩ hi čũčuuwudu yenduũ lediyidu kin-diga du yubapu , kenne-hertudundu hĭgeduma yo-purĩťiyĭku tudurtuwo ni nird-enú , boktiyindu yarkirĩťiyĭku tudurtuwo ni nirdenú , čĭ . lûko gursu-ã togusaã anna mûsulua-ã gubudi yerkida kûreiš gu-ã ha bokunduo , bokundu hĭgeduma-ã čabčĭndĩčĭkiidi anna kindiga kuhudida Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi) husar hundã yuhuku čũdudaã čudurtuã hĭgedima-ã doorko ndurã hangurú čundu ni kôe hundã yũhutu ni hĭgeduma moktia tûruo . taa êrdi-ĩ yuhudi zodu ni yerkida mûsuluma-ã ha čubab , kôĭ to di aũ Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi) tûrtu turo nosã muro hi nohudo čindu ni mundugã ta-taetuo , taa šĭgei mu kor du basu -ã zabtundu tĭgiruo .

Gursu a du anna mûsulua mundu čaduo , anna tada du Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi) obudo hunã Hamze ni nos . to koi čĭidi Kûreša-ã haki kenneherti du-nodo kennehertundudo yugó . haki Mēdine ni zotudo yugó .

SODUR ZALAA-Ã

7

Ʀala Ôzuu-ã

Alla anna-ã to hundã ha ôzuu čĭnak , ôzuu ŋala hunã mundu , guru hunã Kaaladudi-ĩ Alla muro hi su sôlliyinu lahayi , mēde huna ada ha yahad .

Muro Alla muro hi su sôlliyinu lahayi ,yahadi : " lûko dogusu ôzuuu gubuddi-ĩ togusoo ka arčanaa-ã gunna heridindi ni ko turo mannu ôwuri-ĩ kadihi di tûmndunú " .

Ôwnni Muro , Alla muro hi su sôlliyinu lahayi , yahadi : " hur-gusa ammaa-ã gunna huna , ôzuu gunnoó , muro taŋu tani tiyahu hunã yeri " .

Lollo-ã

Fordo sôllia-ã turo lolo-ã , muro owor du dunuũ ni kusar numa kôe guru zaga guru du guru ni kezi guru ni sarri .

Muro ford , Alla muskoru-ã ha su yahaddo

Lolo-ã forda yê sûnna yê yida , mura ada mura :

Forda loloo-ã

1 – orro du dudi-ĩ

2 – bûri-ĩ ŋgezi-ĩ

3 – kuba-ã ŋgezi-ĩ

4 – daha-ã sarti-ĩ

5 – sa-ã koloko-ã ŋgirši-ĩ ŋgezi-ĩ

6 – čilti-ĩ

7 – kumadi-ĩ

Sûnno loloo-ã

1 – kuba-ã tûe ŋgirši-ĩ ŋgezi-ĩ

2 – ko-ĩ gulubti-ĩ

3 – surulti-ĩ yê šindi-ĩ yê

4 – daha-ã gûrti-ĩ hi toŋgusu zabtu sarti-ĩ

5 – šima-ã sarti-ĩ

6 – ĭji êski di šima-ã sarti-ĩ

7 – forda loloo-ã tuzoo-ã zaga muskoru-ã ha lidaã koi di têrtĭb du ndogusi-ĩ .

Mēdi hij yazadii Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi)

Kaaladudi-ĩ (Alla muro hi su sôlli-yinu ni lahayi) , Maka haj hunu yazadii-ĩ a anna-ã ha čabčĭnu ni mēdi du lôoše hunã čũkudo yahad , sagahanu wededii numurdomii-ĩ du yahad . mēdi to a mu-ro : " Šukur-ã Alla ha šukurndĭri , ni gurna barandiri muro laũ gôhuro barandiri , muro a tumburi , ôwonni Alla ha zunda nôski ndurãa yê nuzundu hur-gusa ndurãa yê kôhundiri , aũ Alla tiri di duyĭnã ha aũ bĭe keyinĭe yugó , aũ Alla bĭye keyĭnã ha ni aũ tiri di duyunĭe *yida-nú* .Alla gunnóo alla gudi yugó ni muro

turonnu ni ŋgôĭ yidannó kor du šai-nurdo , Mahamad su oguro hunu ni kaaladudo hunu kor du ni šainurdo . agu-ra Allaa-ã Alla ha su dunasundu nunu-duru ni wašinindiri , ôwonni Alla ha yaasudu ninindiru ni yunu gali-ĩ du ko naari :

Odu ndoo , anna-ã yôo : šĭĩ tunaku na-haturu nendiri , tani kôĭ a hi , sagahanu a di tēi hoktudundunnó ni togusi .

Ann-ã yôo : gura nduã yê ôreze nduã yê Môori nduma yê hoŋndiniĩ korã gun-

na harawa , nuharaũ tumo nduũ a , ôwuri nduũ a , numo nduũ a guu-ã koi , nura môori nduma yê hokndindĩ ni hurgusa nduã hinjindi , tani nahatar . aũ labana yidawo aũ labanjinã ha če . erebe gunna tusopudo čĭidi gûrso nduã daha-ã tadum dôlumndundu ni dôlumndundú , dôlum-buũ ni dôlumbuú . Alla erebe yugó čĭ . ererbe Abbas Abdulmutolib mi-ĩ gu-ã gunna tusopudo . guro ŋgo jeehilia-ã (Islemma du gubudi) du čĩĩ gunna tusopudo , guro nduũ gunna du gubudi soburiĩ mi Rabiyaa Haris Abdulmutolib

mii-ĩ , muro gura jeehilia-ã du yunu ko naariĩ . hurgusa jeehilia-ã gunna tũhutu-da , sidene-ã yê ĭji ndeni-ĩ yê gunnóo . aũ aũ hu čĭbinni čĭdu-ã ni tĭti , čĭbinni tûrtu-ã (êĩ too ni korče du čĭduã) ni su aa ko-duro čĭku , aũ to di zĭčĭnã ni anna jee-hilia-ã turo .

Anna-ã yôo : mûši-ĩ busahu nduũ a hi abitini tômudu kandama yodurdo , čĭidi kôe guda-ã a muro hi hurgusa ndua zunda-ã du gasudĕ ardiyinno , toi di đĭn nduma du muro yandu yidadu ... "

بسم الله الرحمن الرحيم   Čer Allaa-ã du , gunna du kiñimaldi-ĩ , gunna du owor zunni-ĩ   (قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ 1 مَلِكِ النَّاسِ 2 إِلَهِ النَّاسِ 3 مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ 4 الَّذِي يُوسَّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ 5 مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ 6)¹   1 - Môori annaa-ã ha kôhunar nu 2 - durdo annaa-ã 3 - Alla annaa-ã 4 - šer wôšiwoši hosčĭni morčĭniĩ du 5 - anna-ã owora hundã du wôšiwoši duyiniĩ du 6 - yĭnne yê Anna yê du yê .

Kĭle dũbo 6000 yugobu ni maka tedi

■ Labbarda-ã : Aũ Bôosnian turo çer hunã Sinan Hadizitš čindĕ turo ŋĭla hunã 47 kĭle dũbo 6000 bĭde yugobu ni maka lai tedĭyaa du čĭ , êriski hunu a sagahanu ka-dihi čoŋĭ .

Sina muro hurgusu yidannáa yĩngal du sa du

bĭde anna gala-ã a ôsurdo bozu ni maka tēdĕ orro du duyĭ , Sinan yahadi hunta hunã numo hunã Bôosna yê Hirsik yê yugobu ni Sirbiya tigiri ni taa Bulgariya tigiri ni Tûrkiya tigiri ni taa Sûrui-ya tigiri urdun tigiri ni Maka tidedi čĭ . ôwonni yahadia du

maša ni guyi yidanú ĭji ni guyi yidanú čĭ . anna-ã hidiyindi ndĭ sokot hussar numa ha tama du taũ čindi . du yĭni ni yugó nakanika ni yugondú ĭji mannu yugó , sûni taŋã bûgi , tani mugadi borsu gunuru tara , duna taŋã mugadi-ĩ du haŋiri čĭ .

Artas četu ŋĭla 94 bos

■ Labbarda : Ômuri Amirikan turo dahu hunã du artas yida ŋĭla 94 bos , ŋĭla hunã 103 togusudo bu nos , kakad labbaraa turo mûdistu bi čĭndĕ Amirikaa turo yahadi : Wûlyom Lûwis Bais Kaliforniyaa-ã sagahanu 2006 n daha hunã du artas čĭidi bozuã yŋgal du insaikupidiya ginis du zod čĭ . muro nerke di ya-gabi anna gibaa turo du nos , Bais sagahanu 2006 n du yahadi artas-ã saga-hanu 1917 n du bûnnu dômuri hunãa du hanayinnódi tubap čĭ , taa logotora-ã daha-ã harti-ĩ muro laũ budi čaya čindu ni artas-ã du yusobo .

Êriski Zala dî nûmooridii Suhura Ôrkudun gaa-ã

Bini Ôrkudun nûmooridinoo sagahanu togusi çîidi anna mundu gunna Suhura Ôrkudun ga-ã ha hanayindú , hurgusu suhuruu yogusudaã ha ni hanayindú , zaga suhur hundã yerçinã ni hanayindú , Suhura Ôrkudun ga-ã numo hundã numa guda-ã koi çongudo yugó , êriski durusu kîle dûbo çû du dogú yogusudu ni asuba yigiitu ni numo hundã du êrdi-î hi bokundu yoduro , zaga bokundu yodurkã a muro :

Ôrkudun numa Lîbiyaa dîda-ã gunna du gubudi yerçinã muro , çêne 17 f ga Ôrkudun ga-ã tumo 18 f 2011 du yaabi masaba-ã ha wûni çeo , taa eneû bo-sunnódi hoo çene 17 f Ôrkudun ga-ã yibeyuo , muro hooa Lîbiya du gunna du gubudi yibedudaã turo .

Suhura Ôrkudun ga-ã mura lûko numo hundã nûmooriyindîe barayindã kîtibaa çû yibeyuo , kîtibaa tada turo-ã ni kîtibe šêhide Mararam ga-ã , gudi-î ni kîtibe kîhi sahuraa-ã , mura kîtibaa gunna du gubudi Zala di yibedunnã , ôwonni mura çû gunnóo kîtibe gudi Lîbiya nûmooridiniî gubudi Zala di yibedunnó yugó .

Ôwuri nduzooi-î ndusko hunã togusã anna Ôrkudun ga guru kiredundu ni Bangazi asuba çoopîe tûri , kôi asuba-ã çoopu yigiitiî korã suhura gabçindã ôwuri ndîseei-î tumo 17 du yerçindu ni numa kêlengia-ã gunna çoopo , taa suhura Bangazi asuba ngiidia tûrrã asuba

çoopu yigiitu ni suhura numi -î du çîkuã yê hoktunu ni Ôrkudun gunna du elelemma nuyoa-ã çûungo , to tumo 16 / 7 / 2011 . taa togi-î togusã yerkida Dôlummaa-ã çullaku lîdiçîku basuã tugurku Ôrkudun du ma kîle murta tuzoo a kabçindu ni go çendu

ni book , taa togi-î togusã yerkida ôguridida Sûudan ga yida nêdurçi numi-î du zodiçi suhura-ã labbarçindu ni tugurku ni gursu dunodo yogusuo , gursu to çer hunã gursu hambar gu-ã çindi tumo

Šêlhedin Barkai mi kîtibe šêhide Mararam gaa Dumozoo-ã bui-î lûko gursu Sebehee-ã Abdurrahîm Kîb agasu Lîbiyaa bui-î çetu çugurtakîçûku

18 / 7 / 2011 du togus , muro di gursu dunodo Lîbiya gunna du togusudo yugó , Tuda Ôrkudun ga-ã gunna odo ni bozudo yugó , ômuri ni bozudo yugó , bûgidi ni bozudo yugó , gunna tugurku ni êrdi-î go çendu ni boko .

Suhura ôrkudun ga-ã numo hundã du êrdi-î bokundu yodurkã dikundu bosudo yugó , çacabtundu ni tumo 17 / 8 / 2011 du tigirdu Murzug çonjo , Murzug çongã to hi tusudo yugó , numa nerkaa çîkuã

gunna çoopo , ôwonni ôwuri murdomii-î di Taragan su bôli yoguso , nû mura kêlengi Lîbiyaa dîdi-î gôrdiyindîçîku .

Ôwonni ôngohi lûko gursu Sebehee-ã togusã sokundudo yugó , yerkida Tuda gunna du gubudi sebehe gûbçindã mura , Sebehe bôli togusu ni numi-î bozu-ã êski di numa hundu tûro .

Suhura Ôrkudun ga-ã mura kubo asubuu Tudaau Tuda-ã ha dôlumnjinoo gunna çubapîe .

Ôrkudun yunu a yogusã di yogusudo yugó , taman bui tişu ni yogus , ômure murta tuzoo du mundu mêdi a gu yingal du šêhidçuo , anna ada šêhidçindã Ôrkudun gu yingal du borsu šêhidçundudo yugó , Tuda-ã gunnaa yingal du šêhidiçuo , gurun ni gursu Murzug gu-ã du šêhidçuo , guru ni gursu Taragan gu-ã du šêhidçuo , guru ni gursu Sebehee-ã šêhidçuo , guru ni kêlengi-î gôrdiyindî šêhidçuo , numo du šêhide yudadunnó yugó .

Lûkuî Zek salai mi

Gibi çîidi anna gunna du gubudi suhur-ã du zotaã turo

Suhura Ôrkudunga gursu tûrrîçîka

Numa ha ƚgiršiî numa Tudaa-ã yibedindunnódi bosî ?

Riport-ã : Êrzeî Gelme Mahamad
Bîrehim Wordugu

Suura Lagurkînnimmîi du Yagaba loa hosčindîčikudo

Numa Lîbiyaa-ã gunna du numa Tudaa-ã giba čîidi numa gunna du šîgeî čîkuã mura , duruwo numa karn dîyidom ga nuú , du ndî mannu yugó , yibe ni yugó , kagurada dîle ni yugondú , tîibe gala ni yugondú .

Numa Tudaa lîbiya du čîka yibedundunnáã guru Muzui yê Lagurkînnimmîi yê Môdursa yê Hemere yê Êrbeši yê Ôrkudun yê Tôzuro yê Tezer yê gunna , numa ada guru wûni hundã mannu ôwonni maturuu , guru ni wûni-î nerke di tigiri . ôwonni yagaba hundã lanuwo buga-ã gunna loa guru ni boburaa .

Ôwonni numa ada du tîibe gala ni yugondú , aũ wošiyinoo čongu numa dogaga guru tûrru sura yogusudi , ôwonni numa ada gunna du tira guturana yugondú ,

guru ƚgo guturana čîkuã mannu čatu`a aũ zabčî yibeyinno yugó .

Tuda-ã nû lûko suhur 17 f ga-ã kennehertunã muro koi di zaga numo hundã yibeyindiî layuo , numo hundã ha mura kubaa yidadunóo haki yibeyindunnó kor du hanayuo , toi yingal nuyo numa hundãa gubudi barayuo , nuyo Ôrkudun gu-ã yê Muzii-î yê , yunu to soi hi čarkî nû êski di hako , odu nû numo hundã yibedi-î soi hi čarkîčûku .

Kaguradi-î landuroo numa ada numa

Suura Muzii

buia čîidi du kaguradi ôronno yugó , nû Ôrkudun su landuroo numo mozoo budi bui čîidi du kaguradi ôronno yugó , ada hunã kara kôikoidi-î tômuyindoo tûrru ni numa guda du karayindi , Murzug na Sebehe na Tarabulus na , ada guru numa ôrkudun du kînnie guru tûrru karayindi , Mararam na Mahruga na tûrru karayindi .

Lûko numa tada tigirdoo kôe bosia yugondú , yagaba hunda ôguriyindu ni bosî , mura ha agasu-ã numa hundã du

kara ôronno tûku čennã gunú , ôwonni numa guda tûrroo mannu gurnayinú . nû ôwonni sagahana kanjindaã du aũ nani numo hunã du karayi čindu ni numa

Odo bûni di îyi yodurîčîdo guda tigirdoo čoopunnno togus .

Četu Kunu kasudar

Juha yê Tôzurdi-î yê

Juha anna tôzurda-ã guru hu asuba huna labana lûko zabtu čoobîe togusã amma yahadi asuba če , nuã kuuru-ã čubu čî , taa Juha mugayinno togusu ni ted . dugusa yîšã tigiri odo hunã ha wûrčî čongu ni gaburčî . taa aũ tôzurdi-î odo hunã barayinîčîidi Juha ha čudurã hiyi odo tanã ndoo čî , taa Juha yahadi čôhorîe guru odo numa ha mbo čongu ôhorčindîčîku čî , taa amma hûrumndugunu ni yahadi : čôhoria-ã haki odo guyindi ni čî !!! .

Taa Juha yahadi numo kuura hunã asuba čubudiî čôhoria hunã ada guyindi šige , čî .

Juha yê Adimmi yê

Adibi turo juha laũ zêituno čebu čoobîe tigiri ni yangal du te čî , taa juha zêituno guru čenu ni yudam lanu činã adimmi haki tamurú ôzumndududo ôzuũ ngorongor gua-ã kalla tar čî . taa juha zêituno hunã hisčî čoobu ni dogu yerru yanga Al-laa-ã ndišinnêdi sagahanu mozi ni tani laũ yanga du yebuu yobuîe barani ni čî !! .

Ormo numa ha hananaar čîidi nuro hi hananunurú

Juha ormo hunã ha su čî anna guru bosu čîku su tuguruã mura turo waagayinîe barayinu ni yahadi : juha ormo numa ha hananaar čîidi nuro hi hananunurdo yugó , čî . taa juha hûrumndugu yahadi : arma-ã zoo mannu turo turo ho hanayini , čî .

Lîbiyan-ã yê kogoyea-ã yê

Aũ Lîbiyan turo kogoyaa huna yida Giryan ga yerčî Tarabulus tedîčîwo , tiri-î hi bawabaa ôguzuu čûku , gubuddi-î tigiriî kogoyea-ã ha ndî yeũ čubudi čindã šera yeri činu sugoo anna-ã šera čubudia mannu hakundunnódi kogoyea-ã ha yei ni čindu ni čongu yiheko . taa bawaba nûnjui-î tigiri-î kogoyea-ã ha ndî yeũ čubudi čundã yunu mboo-ã haduroo tiyiheki čunu ni dugulo yeru čubudi činu sugoo , yahatia du kogoyea-ã ha dugulo yeũ tersuũ ni anna-ã ha yebuũ yei ni čindu ni čongu yiheko . taa bawaba nôguzui-î tigiriî kogoyea-ã ndî yeũ čubudi čindã yahadia du ambaka hundã kubaa yeru ni mura tûrru čepu čubudi čî .

10 SODUR ZALAA-Ã

Adaga Tudaa

Dagi ndubabi-ĩ

Tuda-ã ngo yuna mundu guru hu su dagi ċubapi , yuna tada guru ada mura

Sama kuurua yida

Tuda-ã sama nišilli-ĩ kuuru-ã ha su ċunaku ni dagi yugopi , yunu yĩngal du kuuru-ã ha su sama šilli koi di ċudurtu ni su dagi yugopiĩ muro kuuru -ã dogusu borsu tuganni ni ôwonni dogusu bĩ ċuduriĩ yĩngal du . toi di mura aũ guru yunu guru dogusu yogus nuwo tani sama kuurua-ã taru ni ċini .

Gunasu dunġu tûrtu

Dunġu-ã Sakafa Tudaa-ã du borsu gunú , Sa-kafa anna gudaa-ã gunna du gunasu du ċudurti , toi di Tuda-ã nugunasu hunã ha su ċunaku ni dagi yugopi , gunasu dunġu tûrtu ċindi .

Kuladum direnu koi

Tuda-ã direnu-ã ha budi kuladum koi di ċudur-ti , yunu yĩngal du muro hi kuladum koi di ċudurtiĩ muro aũ ċuboo yunu hakinie yugó ċiidi diki anna-ã ha ċubi .

Toi yĩngal du Tuda-ã aũ diki anna-ã ha durri-yinie du tuganniĩ hi kulodum direnu koi di ċudur-ti m kuladum direnu koi ċindi .

Dôluũ kîdi koi

Tuda-ã dirkîdi-ĩ hi budi doluũ koi di ċudurti , yunu yĩngal du muro hi doluũ koi di ċudurtiĩ mu-ro yunu aũu ċuduroo ni diki bibiyini , ôwonni aũ ċuduroo diki su zodi . toi yĩngal du mura kîdi di yunu dôluũ yugonnó koi di ċudurti . toi di aũ dôlumma ha kîdi-ĩ hi ċunaku su dagi yugopi .

Wôgorši turki koi

Tuda-ã turki-ĩ hi budi wôgorši koi di ċudurti , yunu yĩngal du muro hi wôgorši koi di ċudurtiĩ muro yunu Turki-ĩ aũ ċuduroo gunna ċaa tedi yĩngal .toi di aũ wôgorši-ĩ turki-ĩ hi su ċunaku dagi ċubapi , wôgorši turki koi ċindi .

Adibi bêrki hanayinnáã

Anna ôguzuu guru numo turo a adibi b6erki hanayinnó ċi ċundu bosuã yuso bêrki torkar ċin-du ni tigiro , taa adimmii tigirdu ni l&uko adim-mi hôdolċinu ni šahi ċenã mura turo-ã yahadi tani yunu durruã haki hadurdódi šahi yarie koi gunú ċi , taa yahad ċindã yahadi : " tani yê anna guru yê bĩ-ĩ budi wûnigi aa baradia lukar , taa lukurĩ numo budi cunobudo turo tigiro , taa sûni ndurã têhi turo hûi hunã du nakuru ni lukuru aa-ã yopuru ni zabtudubdã ċunomma sûni-ĩ ċubu ni îyi-ĩ turonnu tûkuli bozuċĩ makur yadar , ċi " . taa adimmi yahadi : togusu mannu togusi , ċi " . Mura gudi turo yahadi tani yunu durruã adi abagadi ċi , yunu numa yahad ċindã yahadi : " tani anna guru yê aa huzadia lukuru sugoo tiri-ĩ hi ġundu dunodo yerċi , taa êde ndurã ċongurã kulaa ndurã ċikiidi durturdo togus , ċi " . taa adimmi ġûdu-ã buiwo togusu mannu togusi ċi . Ôwonni mura gudi turo yerċi tani yunu durruã nahatiri ċi , taa yahad ċindã yahadi : " tani yê abba dizii yê abba odo kinniĩ ċi burka yopuru yendirie ônnuri-ĩ lukurã burka-ã mundu borsu tani were nuru ni abba duzii ôzi-ĩ ċinai , ċi " . taa adimmi yahadi nîgeĩ ôzi-ĩ haramma halal yihidie yee werenduũ ôze yûti zo yopumã ċi .

Daga Tudagaa kora

Durdo Domma

Durdo doũ turo abba hunã ha tumo turo yahadi tani ômuri daaruã maari ċi , taa abba hunã yoo ċi . to koi to-gusã yagabi hunu yudomu ni adibi ôġu koi di adiba-ã kiši layini ; ômuri mêde adibaa mugayiniĩ yê muga-yinnáã du layinie . yagabi hunã ômire budi tigirdi , ômire tada du durdaa mia ni ċġku , ômure ġırbe ni ċġku ; dunoda ni ċġku . tada gunna ċġkiidi tumo turo kiši layinie bûlum wûnigi tûkudu ċen-du ni yadu nani tûni-ĩ tendu ċinu sugoo wûnigi wobċini korã kuba hundã ċubĩ ċadu ni tûni-ĩ tûkudu ċeo . taa tûnne tigii ċenu ni yahadi kuman-du yubudu nani koba-ã têndu ċi , taa kumayindu ċubudu ni koba-ã tigiitu ċeo .

Taa ôwonni keker yê asunu yê tigii ċenu ni yahadi aũ keker a hi asunu a di lûli yodurã ha maari ċi , taa asuna-ã yidadu kekeru-ã ha lûli torkiri ċindu ni asuna-ã gunna ka hundã yogurko .

To koi di ċiidi tumo turo amiĩ hurgi turo tigiri , taa durdo domma ngo zaga anna guda-ã ha yohiĩ koi di bûlum wûnigi tûku ċenu ni yubudu nani tûni-ĩ tendu ċi . taa hurgi-ĩ koi yahadi tibi numma kunuwo ni nîgei naũ

wobċinoo tendummaá , buiwo ni nîgei tîbi yibenuu tendumaá ċi , taa durdo domma yigazu ni tedu tîbi yibeyi tûku ċe .

Lûko tîbi-ĩ ċubuã tînne hûhe tigii ċenu ni yahadi kumandu yubudu nani koba-ã têndu ċi , taa hurgi-ĩ yahadi kunusu tawo ni nîgeĩ taha tobuũ ten-dumaá , tammóo ni kiye du buduri gunu ngai lukurîe kumanduru buduru koba-ã nendiri ċi .

Taa ôwnni asunu ye keker yê tigii ċenu ni kekeru-ã ha lûli toruwo – anna guda-ã ha mbo yahada-ã koi di -noŋuri ċi , taa yaha asunu-ã du lûli tor-ri ċiidi kekeru-ã lûli hunã kômma su limŋjini tani lûli torroo kôi limŋjiniĩ kor-ã nuro busamma du ôzi yigar nani kûrtu du dunu ċi . taa durdo domma yahadi nga nuru busamma du ôzi karri ċinu sugoo yahadi kekeru-ã mannu lûli ċuruie ndĩ tohodo busamma du ôzi tugarkunnáã ċi .

Taa durdo domma hurgi-ĩ hi agura mûkaar ċi . lûko agura ċûnġi bosuã Durdo domma turo ċinauã puz aligi numa harîriwo gali ċi , taa hurgi-ĩ turo ċinauã puz aligi numa kotoo mannu ngoi numa tûmŋjinie kook al ċi .

Durdi-ĩ mi-ĩ

Dagi-ĩ : Meryem Umor

Ngó lôko turo durdo burbo hauyunu ċi , ôroze budi yida aa yê hura yê mîzide yê dahabu yê yuna ka šiša budi yida . Muro mi banna yida ôroze taa ginna bibiyini lôko durdi-ĩ nôhie toohã odo hunnã ha lôoše yuha nubo ôrozi a ginna bibinie kor du hananiri ċiidi lôko ôrozi numa ginna morċunoo oguro numa yê aski numa yê kidehũú . anna landanî anna-ã ginna wanjundu ni njulopu ni kînjigi a hi kûrmo naũ nuwo oguro numa ha yaabi -ĩ ko-ĩ ġôrdi di yinak , kurriĩ korã aũ yeũ du lenú nu yuha taa ôro ôzi a hi ġûi ôzi soodu sunos nuŋu numa yida ġûnũú " anna-ã durdi-ĩ mi-ĩ ġûyi ċindiĩ di ġûi ôzi zodu nos ċundoo ga-li , ċi . " lôko abba-ã nohã ôrozi to ginna bibiyi aska ada ha su kôċini abi-

ga ada ha ġûrso zûzurċini , arraga ada ċûummohi yarabũbo ada ċummohi . anna-ã ginna sohi ċarki durdi-ĩ mi ċin-di . lôko ôrozi hunã ginna morċunã anna landayini laba-ã hunã ċaĩ ċaaĩ ċuadó odu tumo turo yaabi-ĩ tigiri oguro hunã na lûyunu ni yaabi-ĩ ko-ĩ hi ċinak ni aũ yeũ du lenú ċi . kunusu hunu ċôũ ni su kôċunu ni ôzi abba hunã yuhaduã su ġûi ôzi zod . taa ôzi-ĩ kastunã yunu sutududĩ huktu ċuruũ ni muro hi wô ċulob toburu yerċinã ôro du ôrozi ċĩĩ ginna wô ċuttu , ngo abba-ã mi hunã ôrozi-ĩ ginna bibyinie kor du hanayini toi yĩngal du ôro yaabi-ĩ dahu-ã ha tûzugo yibeyunu ni ôrozi-ĩ ginna du duyunu ni ko-ĩ hi ôzi tuyi yusobo , mi-ĩ layinã guru ni ġûrus guru ni kubu yesku guruni huraša aski

Wudu dunodi-ĩ

tuyulob , yerdirã kubaa yîniĩ turo tar , ċi " . taa laũ hunã ha a wudu yee wudu gunnú ċi , taa laũ hunã wudu ċuo .

Taa aũ gudi-ĩ tani wudu taŋã nahatiri ċi , taa yahad cindã yahadi : " tani adibi taŋu korduru tarã ha tîyiĩ durrudo yugó , taa yuso lanar nuru ni tigiri yagabi hundã kulaa kûrni turo ċi dohu turo tigiri su kubu borsu tîš , yu-guruwo lanirîe , kunu tobuzã yuso ċurumae nuru ni tîše-ã tômudu ñeŋar , taa obonu-ã kubu taŋã kidekinu ni da-ha taŋã ha su ċulob , tani duru tarú tîšu tîyi tûġohu togusã aũ turo dahaga taŋãa wedcini tubas , taa yedirã bûgudi nurã dahaga taŋã a anna guru ċetu tuzu ċi aũ a hi ndĩ ċidu yûgurtu aya ċulobo ċini tubaz , tani kubu borsu wonno tarú , kubu taŋã ni daha taŋã ha tûmuru tar , ċi " . taa anna-ã ha hiyini

hunãa , yunu du yugonno yugó . ċaċabċi anja hunã kollo hunã du ċũũ ni yunu zoddo **ċurûwa** terċi duyununi oguro hunã lûyunu ni busaũ a ginna sarru ċi , tumo to muro du abigo bui ċi , muro magaza hunã ko yoduru ni kuba huna tire-ã ċumohu ni aski hunã ha horċiniã ni horċunu ni dêbi hunã tuyunu ni dûnogi abigi-ĩ tigiriĩ anna-ã ginna durdi-ĩ mi-ĩ durdi-ĩ mi-ĩ ċuo , taa muro yuha kayima-ã ha lahandi yee tani hi lahadindi ? dogu nduũ yûsurru ċi , Odu ôrozi hunã ginna tôzurċi šîgeĩ bibiyunnó yugó . tumo to di ni durdo di bos kôi abba hunã ċoŋ . ngo dagi di yuhado aũ ôrozi njenã tu-mo wuniši nje , aũ wur njenã kînjigi nje , ċuo .

a wudu yee wudu gunnú ċi , taa anna-ã wudu ċuo . Taa aũ nôġuzui-ĩ tani wudu taŋã nahatiri ċi , taa yahad cindã yahadi : " numo turo tigiriĩ yidi turo hûi yuso wobu yar nuru ni tobuz , taa kômma kulaa yiši mamar , kunu tobuzã doba guru dĩ dogudu lidiċġku duraar , doba tada du doũ daardo ċi , taa tasu turo kulaa taŋã ċi maaru tûmuru su tobus , tasu-ã ha su tobuzu tîyiidi lidu la-hadiyindã kayimma nuã kezîe ni ċuo , lûko uwuũ nurã tunda kesuduri gunu nuro ndukoi di kezi ċundu ni tasu-ã dele di ċoġo , tasu-ã kidekundã hûi-ĩ du hiši ċi , ċi " . taa anna-ã ha hiyini a wudu yee wudu gunnú ċi , taa anna-ã wudu ċuo .

Nura nû anna karadida boda-ã wu-da ada du na dunodo ?

Adaga Tudaa	SODUR ZALAA-Ã	11

Čilamma tudaa guru

Ai-î yê ñi-î yê

Tuda-â ngo yahati ai-î yê ñi-î yê turki-î tigiri labara čuwud čindi , yuna guru tigiri hiyi . gubudi tigiri ai-î hi hiyinu ni yahadi sa ada durusa-â ndî kohîe či , taa ai-î yahadi yunu guru li tuyubîe barayinoo du baburîe či .

Taa yusobu tedu tigiri ñi-î hi hiyinu ni yahadi yaa ada durusa-â ndî kohîe či , taa ñi-î yahadi husar tanjâ tîtibtiyinoo du kogonirîe či . taa turki-î ñi-î hi čoŋu čubu .

Tuda-â yahati , mbo ñi-î mannu ai-î koi di yaa-â yunu lediyinoo du boŋûrîe činoo turki-î muro hi mannu leyinú . toi yingal du bini hi ngiršîî turki-î ña čubi nnoo aa čubonú .

Wadaĩ Bornoo -ã ha hiyuo

* Ôwuri yêski-î têske mundu yee ôwuri čuu-ã čuo , taa yahadi : ôwuri yêski-î têske mundu či .

* Anna čata-ã mundu yee nûre-ã mundu čindâ yahadi : anna ñekindîčîkuã hoŋuwo čata-ã mundu či .

* Anna mûšida-ã mundu yee aŋgalda-ã mundu čindâ yahadi : anna tugandî mûšida-ã hoŋuwo mûšida-ã mundu či .

* Adiba-ã mundu yee ômure-ã mundu čindâ yaha-di : ômure adiba koda-ã hoŋuwo adiba-ã mundu či .

Êrše Tudagaa

Burku-ã yê Kuuru-ã yê

Êrši-î : Zêineb Umor

Îgo lôko turo kuuru-ã yê bûrku-ã yê ômuriundu yidadu hayindu čûo , yum turo lukuru bibidi (kiha yê susa yê mala yê) maŋgiri čuo , taa gona hundâ čoopu tûri , lôko tigirdâ kuuru-ã ôgunno kûluyinu ni tani tooši či , taa bûrku-ã muro turonu dûski tedu bûda hunda makini makini tigiro bu-da taa dûnogi yibeyundu čubudi , bûrku-ã lobčunno dogusu toho ñakini taa kuuru-ã yina bûrku-ã dûski makinu tigiidâ dogusu makunu tûne hunâ yê kola-ã hunâ čûiî , tokugo yôgusi susa makindîa morčundâ odu

lukaŕ čuo,ôwonni a koyodurî kideû hunâ du buda čuî yohi anja hunâ gin-na melčinu čuzuk burku-ã ni dôli bu-da huna čabčina ni kodi čubududo go-ni hunâ dôli ndî mannu yidanú.odu kuuru-ã gona hunâ ginna môdiyunu ni turo hi su kôči,kuŕku-ã gona arayi tûrrî čikoã kuuru-ã dubana huna guyuni (tani yigide domma zuuru giñenga hurča dôdoli goni dôli burkii kônnu dôdorinumoni/ndadoni) či . taa burku-ã bazuã dahu čubab tani hi tuyuhadi čîida hûu či dahu meda čuudi lobčinã .goni-î kôzi-î ôro kuuru

-ã ha ča tani nûmuro tiri či , taa burku -ã čaa gubugi-î kolo zodu yîiču či loko a kuuru-ã dubana hunâ guyuni su tigiriî burku-ã bûrči kûã , kûã čun-no aa-ã ginna bûrčundu anja-ã ginna wô hiyoo,kuuru-ã ha kusuyi člob čulobã kiši-î hartu nôhie kora yuha"ada nurâ yarku êîgo yoŋŋu"či taa ada hunâ gibaa du čarku turi nû ôwonni kuura-ã gabura du čiku odu burku-ã ni buda ta maki kulloyunu čunu čubi sagahanu hu tigiri , ôwonni buda kulloyunu čubiči .

Hôdi kînniî

Êrši-î : Saadiye Môliya

awi doogu turo a hôdi kînniî turo čî . hôdi-î muro budi konnodo , yina-ã ginna ha čidau , yî hunâ ni yina-ã gin-na ha čeni , busamma yê susa-ã yê yida-ã yê ôroze-ã yê côhure-ã yê anna -ã yê ginna ha čeni , yina-ã ginna ha muro torozaa huna . čîidi muro kaa hunâ êi bui kiši wudu čî , êmmi hôdi-î hi hiyi " hôdi a kînnimi hi hininiri nûgoi nuro yî numma yinã ginna ha dingui yeeî , či . hôdi-î yuha " mura ha tani torozaa nura , torozaa nurâ ha yunu yeroo tani mura laû yunu baranurú , či . êmmi yuha " čîidi nuro yî numa kunu nuî , tumo guru nuro yî numa njorčini taa toho nuro hača

nuûwo ni čuwadú . čîidi hôdi-î yunu êmmi yuhadâ didi šîî činawdo yugó , yî hunâ torozaa hunâ ha čêni čîidi borru-ã li bî-î budi wûnigi togus taa toohã yida-ã yê côhura-ã yê yina gin-na yî budi barayindîe tohoo , čîide muro kôndogudo gunú yî budi čeni , čeni čîidi yî hunâ bui gunnó togus . hôdi-î torozaa hunâ ha yî ngo činî ko-di haki čennó togus , yî hunâ njorči yî kînniî gabči . taa êmmi muro hi su layinã yuha ! ngo wura nerruû bôrin-unruû nû lanu yî numa morčinã bus-amma yê susa-ã yê yida-ã yê yunu êmmi yuhadâ basoo , taa busamma yuha hôdi-î nohú tani yî hunâ kiši

nurâ du čammuru tar či , taa yidi-î yuha tani yî hunâ kisar nurâ du tar či . Hôdi-î kînnimi somma hunâ tûrã čû ñeki yunu torozaa hunâ yuhatu bazã budi konnoyi taa čîkiî di borru-ã ted . dumosu-ã li eskenuã kûdi duyî ŋlî čar hôdi-î hûtu . Hûtunã hôdi-î budi konnoyi yî hunâ ngo koi di yina-ã ginna ha čenîe togus . " nû nuro ni hôdi-î kuo sogus yî hunâ gina-ã ha čeniî muro laû yunu barayinnã kuo sogus êî a njorru-ã njorru-ã yina-ã čidaú yina-ã mura ni muro hi čidakunnã kuo ndohú ngo Tuda-ã dagi di yuhadoo " { aû ôlluga-ã wayundâ Alla wayi čuo }

Šiira Tudagaa êske

Suhura ndurã

Šiir-ã : Bokur Guduyunnu

Suhura ndurã

Durda sahuraa-ã

Zala du yerčuo

Tezer du ni yerčuo

Daha turonjuo

Numi-î orroyuo

Suhura Tudaa-ã

Ômure Zalaa

Numi-î bûri čeo

Kûnolumma ha go čeo

Hanandumóo hindu

Jerma du sa hundâ čûku

Suhura ndurã

Suhura Lîbiyaa-ã

Gubudi landu

Numi-î yibendu

Ma gunú dî gunú

Lîbiya gunna turonnu

Suhura Tudaa-ã

Suhura ndurã

Kalla bîde di bî nakum

Šiir-ã : Meryem Umor

Kalla bîde di bî nakum

Suhura sarãa nakum

Kalla mêdi turoda

Kidda êdi turoda

Êdi di awida gunú

Mêdi di mogoda gunú

Tînema gorsu du ngîmirda

Mîndîe êdi di ôguza

Ôguza-ã yuzoga yunjundú

Laša latundú

Gorsu čudurtu čilakundú

Wudu čudurtu wêle gunú

Walčunoo wûni hundâ yusopú

Tosčinoo wûni hundâ yusopú

Kuba bûge di čuruku ni wûni hako

Sa bîde di čuruku kayi hako

Tûrrîe wawara yê kilaša yê yido

Lidîe taktaka yê mûrtia yê yido

Dakunnóo ni dolo di

Čidakunnóo ni čûidi Zala ha numo ndur

Yizi-î yê târize

Šiir-ã : Nêbila Ahmad Gihinni

Yizi-î yê târize

Tuda Zalaa yizi-î yê târize

Sahuraa-ã durda čîkuã Midimida-ã šeda

Yizi-î yê târize

Barga čîkuã Borkodi-î šeda

Yizi-î yê târize

Ma čîkuã Muzi šeda

Yizi-î yê târize

Tezer čîkuã Tezerbu šeda

Tuda kalla sarãa yidada

Tuda šami buia

Yizi-î yê târize

Dogu hinuwo Furansa šeda

Nerke hinuwo yogoda-ã šeda

Tuda durda dûstur yidada

Dûstur Šahai bugar mii-î yidada

Alla yohoã kor tîyiku

Dûgule Lîbiya du durda tîyiku

12 SODUR ZALAA-Ã

Ndogusi Tudagaa-ã

Hasan Bêdei mi

Ndogusi

Mêdi-ĩ muro ôguzu a togurki , çer yê harf ye ndogusi yê a , aranga du ni (Fiil) ċindi naharka du du (verb) ċindi , tunda muro hi çer arangaa-ã terjemburu ni ndogusi ndar , ċidi mbozoo anna ka tudaga-ã duna ċendiã ċabtudundu ni too ni çer gudi yenduroo gali , too ni çer a hi su tobusoo gali . nû artĩkil a du tunda ndogusi-ĩ du yuna ċu hos hitirĩe barandiri , ndogusi-ĩ kôi hunã jumula-ã du yê kĩyi hunã ha layinu ni zaga togurkiĩ yê . zaga a muro koi di :

Gubudi : Kôi ndogusii-ĩ jumula-ã du .

Tudaga du ndogusi-ĩ kôi jumula-ã ko tuzuã ha su ligi , arangaa-ã koi gunú , toi yĩngal du tudaga du yê aranga du yê kôi di terjemie tusã , ada jumulaa tudagaa , kôi ndogusi-ĩ ligiĩ lanu :

Mahuma kitamma Karayi

Kalli Yagabi-ĩ du zod

Dadĩ ômuri-ĩ hi Lahayi

Jumula tada ha lanuwo zaga jumula Tudagaa-ã yibedudi-ĩ hosċini , ndogusi arangaa-ã yê hongu lanu :

1	2	3	3	2	1
Mahuma kitamma Karayi			الفاعل + المفعول به + الفعل		
Kitamma ha Mahuma Kara-yi			المفعول به + الفاعل + الفعل		

Ndogusi

*misala kanjidã du jumula tudagaa-ã zaga ċu du borsu ligi , ċûuna du ndogusi-ĩ jumula-ã hûi-ĩ hi ligi , mêdi Kaaladudii-ĩ , Alla muro hi su sôlli-yinu ni lahayi , a tudaga du terjemndi hunã lanuwo muro kôi ndogusii-ĩ tudaga-ã du hanani , a koi di :

قال الرَّسول صلى الله عليه وسلم ((من تعلم لغة قوم آمن شهرهم)) .

Kaaladudi-ĩ ,Alla muro hi su sôlliyinu ni lahayi , yahadi ((aũ ka koñolia hikuã , šerundu du kayi)) . ċi .

Lanu , mêdi arɱgaa (jumula arangaa-ã arɱgaa-ã gubudi li ċidi jumula tudagaa-ã du tĩrtu hunã (ċi) hûi hi li .

Nûnjui-ĩ : Ndogusi-ĩ kĩyi hunã ha layinu
Dgori hunã

Gubudi zaga ndogusi-ĩ ngori hunu a dahagaa kûrtudurã nahatiri , sagahanu 2003 Tarabulus ga maahad kiñarii ôronni-ĩ du karandiri , taa tani kôwura taña bûga-ã du ka tudaga-ã arbiniri , to di gubudi ngo ndogusi tudagaa-ã ngori budi ku-zo hi tiyenno , yunu kohoru korri hananurú tiyo , ngo to di gubudi naharka-ã ndĩ mannu hananurú , taa yum turo aũ naharka-ã kara tuyogusudiĩ kara naharkaa-ã tiyendiċiwo du ndogusi naharkaa-ã zaga togurki-ĩ tuyahado , kišaa togurkii ċinã tĩrizi di dahagaa zaga ndogusi tudagaa-ã togurkiĩ li , taa zabtudu tigiri ni ndogusi tudagaa-ã a muro koi di gorkar .

Ndogusi tudagaa-ã kĩyi hunã ha layinoo ôguz-

Arba Tudagaa-ã turondi-ĩ atogo turo Tudaga-ã turondi-ĩ laũ

Hasan Bêdei mi

Ndogusi

Zaga tunda gunna hanandiriĩ koi di tudaga-ã ċu a togurkudo , tudaga yê dazaga yê a togurkudo , dazagada-ã Tuda-ã du ċuruku ni dogudu hayinduã yĩngal du ka-ã šišayuo , anna guru hanayindú tudaga-ã dazaga-ã ha yugurkuda ċindi ċiidi yire-ã koo dazaga-ã tudaga-ã ha yugurka , oskoba dazaga-ã tudaga-ã ha yugurkaa -ã mundu ċûku šiġeĩ artĩkl gudi hi galigedi hos hitiri , tudaga-ã yê dazaga-ã yê mura du daha toopusudi ċiidi šiša , hoktu ka turonnu ndogusi-ĩ hurgusu dunodo barayini , tunda ngo eneũ du zaga honguru ka turonnu kohoduriĩ ndĩ ndiri , nû nerke du yuna guru durruã tômudu tudaga-ã neyindu bosi nuru abuzar , yuna tada ndê nuwo , arba tudagaa-ã .

Tani ngo eneũ du kitaba dazaga du arbiduda ċûkuã tubazi ċiidi haŋurdo yugó ,

Ndogusi

uu a togurki , zaga a muro koi di :

A : Ndogusa kiši gubuddia-ã .

Ndogusa kiši gubuddia-ã mura ndogusa (di) du tusiã , misala ada koa :

B : Ndogusa kiši nûnjuia-ã .

Karadi	قراءة	Lahadi	سلام
Ledi	لمس	Hidi	سؤال
Waagadi	مماوحة	Mugadi	تصديق

Ndogusa kiši nûnjuia-ã mura ndogusa (ti) du tusiã , misala ada koa :

Ċ : Ndogusa kiši nôguzuia-ã .

Ôngurti	إنكار	Hurosti	تبدیل
Lopti	تعب	Horti	تفریش
Lugobti	إعجاب	Ċusti	قیادة

Ndogusa kiši nôguzuia-ã mura ndogusa (ndi) du tusiã , misala ada koa :

D : Ndogusa kiši nduzoia-ã .

Ôsumndi	مجادلة	Ôrrumndi	ردم
Mûsulumndi	إسلام	Mudulumndi	تظلم
Surundi	استشفاق	Ċurumndi	غفوة

Ndogusi

Ndogusa kiši nduzoia-ã mura ndogusa (nd) du ko bosiã , ôwonni mura ċu a togurkidi , Ndogusa kiši nduzoia A yê ndogusa kiši nduzoia B yê , hos ndoduri hunã a muro :

A -Ndogusa kiši nduzoia Aa-ã .

Mura ndogusa (nd) ko bosia ni , lûko nd yê harf soduruu sogoi hi ċĩĩ yê hiduwo gabċinã ndogusi nû togusiċĩĩ togusudiã , misala hunã ada muro :

معناه	مضارعه	الفعل	معناه	مضارعه	الفعل
قول	Hadi	N d a - hadi	يُجلد	Kai	Nduga i
ترك	Sobi	Nduso bi	صب	Zoi	N d u - zoi
ضحك	Kazi*	nduga zi	مناصرة	lodi	ndulo-di

B- Ndogusa kiši nduzoia Ba-ã .

Mura ndogusa (nd) ko bosia ni , lûko nd yê harf soduruu sogoi hi ċĩĩ yê hiduwo gabċinã ndogusi nû togusiċĩĩ togusudunnãã , misala hunã ada muro :

معناه	مضارعه	الفعل	معناه	مضارعه	الفعل
إعطاء	yei	Ndeni	رفض	Yedi	Ndedi
			أخذ	Mai	Ndoni
			إخراج	tori	ndori

Ndogusi

A muro ndogusi-ĩ yê kĩyi hunã ha layinu ni ngori-ĩ yê tudaga-ã du .

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

ta yugonnóo yunu-ã artĩkil hanadii yee ã ndogusii-ĩ الذي arɱgaa-ã koi di ligiĩ yê hoktindi .

Ôwonni yunu gudi šiša durruã mêdi nigitif-ã hûi hunã ha dazaga-ã du aksant ċunakú , mêdi ši hi ši arbiyindi , aksant a amba hunã mêde tĩrtaa-ã ha yiginnesi , ši yê ši yê koi yiginnesi-ĩ koi .

Tunda nû zoo arba tudagaa-ã turonnu kosuduri , arba-ã turonnu koo zaga karadiniĩ mannu turonnu , to koi togusoo tudaga-ã yê dazaga-ã zabtu hoktu ka turonnu ndogusi-ĩ kiye togusi .

Yuna šiša kinnie ada honguru turonnu kohoduroo aũ tudaga hanayĩnie dazaga hanayinnóo mannu karayini , ôwonni aũ dazaga hanayinĩe tudaga hanayinnóo mannu karayini , to koi togusoo kiyekiye du ka turo ngo gibi-ĩ koi di togusi .

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Ndogusi

Oskoba murdom aũgalia-ã

Bîrehim Worî mi

Aũ gali-î oskoba murdo yida , oskoba tada ada mura : 1 – Hal-ã : hal gali sogus çûsu du lûnjindi . Kaaladudi-î (Alla muro hi su sôlliyinu lahayi) yahadi : " Anna Alla ha mugayindâ gunna du mugadi hundâ tômudidi-î mura du gunna du ha du gali-î , çi " . Aũ daasu turo yahadi : Kôñola-ã mura hah ñali , hal ñali-î morçinoo mura mannu morçindi 2 – Wûdur ndaii-î : anna-ã ha wûdur tammo sogus mura ni wûdur njudadudo togusi . Aũ daasu turo yahadi : Anna-ã ha gali yogus owora hundâ çêni nuũ kohi , amma ha ñali-î çêni yogusê bu Arraɗumma korâ gunna gali yogus , amma tômudu ar-ratudo du bozú 3 – Kandama ha kînjigi-î yê kusar yerti-î yê Kaaladudi-î (Alla muro hi su sôlliyinu lahayi) yaha-di : " her-ã ha kandama ha šigitu haɗgi , ci " . Nabûlyon Bûna Bort su hiyindâ yahadi : ɗganuũ yerkida nuã ha mura du bursadinđie kohi çindâ yahadi : yuna ôguzuu du hûruũ yeri çi , aũ arraɗurú çinã ha ni waha yodur niri , aũ hananurú çinã ha ni šihig niri , aũ didi togusú çinã ha ni yogus lanu niri çi . 4 – Tawadaa-ã , anna gunna laũ tawadaasu . Aũ daasu turo yahadi : Tawadaasu anna ladida-ã laũ têski dogu du hosçinîçido koi ndogusi Yuso daha nuũ du yuzo koi bunuũ ôro kônnuu 5 – Aɗgal-ã , yuso didi mainjinú . Limam Šeefii yahadi : Aũ ala-ã aši nowor du wekirçino hûrumirê daarú mu-ro ni ala togusî tedi , tani ni suru wûni yewo cûsçinî te-diî koi aɗgal tidinî tidedi Ala-ã weçinoo hûrumnduguú , hûrumndigiî di dikti-î gali Wennuũ yewo ko torumo , diɗuũ sobuwo mai çidu nosi 6 – Ñasti-î : ôwonni muro hi sihir hala-ã çindi . Kaaladudi-î (Alla muro hi su sôlliyinu lahayi) yaha-di : " bûri dômuri numaa-ã ha su ñaziî sudaga , çi " . Šuwab (muro amirikaa kôi asuba yibeyindîe turo a bui ni sagahanu hu môlyun dullor guyuni) yahadi : " ñasti taɗã sagahanu hu môlyun dullor haɗirê tuyogus , çi " . 7 – Kunjo ndoduri-î : yuso kunjo ndoduri-î (oskobu kundorozoi-î) hi njihinedú . Kaaladudi-î (Alla muro hi su sôlliyinu lahayi) yaha-di : " kunja sendusu , ndurrakudo ndogusi , çi " . Aũ daasu turo yahadi : Kunjo-ã çûsu sihir koi , owora-ã yigiidi Naginni-î hi kasçi nerke yûgurtu nagi-î yê nerka yogusi 8 – Kayimma galigedi ndumasi-î . Kaaladudi-î (Alla muro hi su sôlliyinu lahayi) yaha-di : " Alla tîri ni kûnduri-î hi çidaa , çi " . 9 – Weti-î : galigedi weti šihig . Kaaladudi-î (Alla muro hi su sôlliyinu lahayi) yaha-di : " aũ Alla yê ligamma yê he mugayinê koo too ni her yahad , too ni diki , çi " . ôwonni yahadi : " mêdi çûsu-ã sudaga , çi " . Orustu yahadi : nîgirbi-î yunu owor numa du tamma gunna hadiî gunú , çîidi nîgirbi-î yunu hadiî gunna yunu owor numa du taiî , çi . 10 – Šiî ndunai-î : zaga mêdi-î šiî naiî šihig . Ata ibn Rabah yahadi anna ilimmna-ã turo yunu turo çi çi : " çêni guru mêdi tuyahadê ngo tubazunnó koi di šiî naari , muro tobusiî gubudi tubazi çîidi , çi . Êski di , tômu du gunú , mêdi allaa-ã zamuru hadirî tobuzi , " anna hanayindiã yê hanayindunáã yê tîrizeyin-di ni nu " . Alla wor-ã yireyi .

Hasan Bêdei mi

Artîkl kînniî a du Tuda-ã yê kîyi hundâ yê kôe hayindu çîkuã yê kitaba gunna du gubia çîkuã du yo-buru ni su arbinirîe baraniri , zaga a muro koi di .

Tuda-ã mura du Tuda tindi noo anna guda-ã mura ha Tuda çindú çer gudi lûyindi , çer to muro Tûbu , ɗgîliska du Tubu naharka du ni Toubou , çer a muro kîyi hunã ndî ? mêdi Tûbu muro ndugobka çû du yibedudo , Tû yê Bu yê du yibedudo , Tû çindoo ni ka Kônuriɗa du eî , Bu çindoo ni an-na , hoɗuwo anna êmmia-ã togusi çer a du Tuda-ã lûdundîe budi eneũ ɗgo gibi di aũ Bornoo turo terikh Îdiris Alûmaa-ã yibeyinã ni karn murdo sã dišee-ã du çer a du lûyun-no , ôwonni ibn Khaldûn yê Ibn Umor Tûnusîe-ã na ni lûyundudo .

Tuda-ã mura kôñole Lîbiyaa-ã tura , ôwonni anna Lîbiyana loo-ã guru , mura anna mundu ni Lîbiya dî hunã yê dî hunu madii-î a hayin-du çîku , anna mundu gunna mura anna Lîbiyana giba-ã koi di lûyuo , anna tada gunna du gubia çîî aũ terikh yibedido bui Yûunan gu-ã Hîrudot çindiî , muro lûko Lîbiya ziyara liî mura ha çuduru ni zogo kitab hunã su lûyi , ôwonni anna êriskida karn kanjinã du Lîbiya ziyara lidaã gunna mura ha lûyuo , guru hundã anna êriskida Almani-ana Rôlfs na Nakhtigal na yê Yimis Ridšarsun na , ôwonni mura di gubudi Ibn Khaldûn lûyi , ôwonni Tuda-ã anna gunna du anna Lîbiya du gubudi hayindaã mura , mura du gubudi aũ busahu Lîbiyaa-ã hayinno yugó .

Lîbiya du Tuda-ã gibidi çûkudo kor du oskoba mundu çîku , oskoba

Tuda Lîbiyaa-ã

tada guru numa mundu Lîbiya du çera Tudagaa yidada cîku , numa guru ni çera hundã çera guda du hurostoo , numa guru ni bini hi ɗgirši-î çera Tudaa yido , numa Tada guru Tezer yê Tezerbu yê Tôzuro yê Yolo yê Ôrkudun yê Êrbeši yê numa guda mundu guru yê gunna .

Tuda-ã kîyi hundã ni anna terikhaa-ã su šišayuo , tokoi cîidi mura munduga-ã gunna anna guru Jirmanta-ã çindiã ha su yugurkuda çindi , anna to çindiã guru êriskido Almanian turo Rôlfs çindiî , muro kitab hunu çer hunã êriski turo Afi-rika ha bu çindiî hi su yêkinjinu ni yahadi " Tuda-ã mura ôwinne guru anna arbidida giba-ã Jirmanta-ã çindiã daha-ã kor du bursa kudaanu yugó , çi " . anna mundu arrai a ya-hado , guru Abduaziz Šaatur na Jiniral Giratsiyani na anna guda mundu yê gunna yunu a yahado . ôwonni anna baradida mundu gun-na arrai Tuda-ã Jirmantaa-ã duga çiniî hi yire çindi , mura kôñoli da-ha hunno ni Yogoda-ã yê Amazigha -ã yê a torowo yidanú .

Tuda-ã Lîbiya a kôe mundu a hayindu çîku , numa Ôrkudun yê Êrbeši yê Tôzuro yê Lagurkîn-nimmi yê Môdursa yê Murzug yê Mararam yê Zûwile yê Môjdul yê Ubari yê Sebehe yê Tezer yê Tezer Muzui yê a gunna hayindu çîku , ôwonni numa Lîbiyaa buia mundu du Tuda mundu du hayindu çîku , numa tada guru Tarabulus gôni-î yê Baɗgazi yê Yîdebiya yê Yufra yê Derne yê , ôwonni Sirit yê Baida yê Birege yê a Tuda mîndîe çûku .

Tuda-ã mura çû a togurkuda , Tu-da yê Daza yê a , Tuda-ã ni Tû yê

Zala yê Tezer yê Tige yê Sahura-ã guru hunã yê a hayindu çûku , Daza ni Burku yê Ênrdi yê Kônum yê Bahar gazal yê Sahura-ã yê Te-zer guru hunã yê a hayindu çîku .

Tuda-ã mura kôñole Lîbiyaa-ã gunna du gubuddi-î muro çîidi Lîbiya êski-î du budi gostoo , mura ni gosto kalaka hundã ni gusto , gosti a nûu gunú , Lîbiya nuyo hunã hakiniî gubudi yerçi , tâ haltu ndoɗii-î du gosti-î buyinã noo , gosta Tuda-ã tâ kanjindâ gunna du gostundâ guru hunã ada mura .

Tuda-ã kînjigi šeešee-ã du ndûu-si tuwato , yunu a Lîbiya nuyo hunã hakiniî du gubudi yerçi , Tuda -ã ha lêjne murta dišee-ã du ndûusi çuwado , lêjne to di Tudo Turo mannu yugó . Tuda-ã lêjne to du zotudo yugonnáã yingal du kalaka hundã dûstur-ã ha su bosudo yugó , kalaka ka hundãa yê adaga hundãa yê su bosudo yugó . ôwonni agasa tâ to du yibedundaã gunna du Tudo çîdo yugó .

Tã halaktu ndoɗii-î a du gali gunú , muro mannu Tuda-ã ha budi gosçi , šeešee-ã du ni çenu zotudo yugó , agasa numi-î du yibedundaã du ni çenu zotudo yugó , kalaka ka hundãa yê adaga hundãa yê ni çen-no yugó .

Gosti gudi Tuda-ã ha gosçinã , numa hundã tigiidu numa guda ha su çubi , zaga Ôrkudun su tûku Murzug su çubiî koi , ôwonni numa Tudaa-ã du çenu walawala togusú , anna muro tigiidu çûdudi , zaga Ôrkudun yê Tezer yê Murzug ga yê yogusi koi .

Tûbuluje Katirin Barwã

Tûbuluje-ã turo , ilimno Furanse Katirin Barwã , muro baradido Fu-ranse kînjigi hunã gunna kubaga Tudaa-ã ha su barayi yodurîçi , ôwonni muro Tûbuluje-ã gunna du arba munduda-ã muro , karaa mun-du Tudaga-ã ha su arbiyi , ôwonni uturuha hunu duktura silk nôguzuui

çonê univiristi Paris gu murdomii-î tûku çenã çer hunã (Anarchie et cohesion sociale chez les toubou) çindiî , Tuda-ã ha su arbiyi , ôwonni karaa anna Tûbuluje muro di gubuddaa-ã zabçi karayi layi , tada guru karaa ilimno Furanse bui-î Šarl lô Kôir .

Tuda-ã numa hoktindi ?

Hasan Bêdei mi

Tunda ɗgo eneũ du Tuda-ã ha yûrdu nani hoktududu çabu nduru nakuru nani yuna ndura barandiriã ni hatar , tunda ni hana todurkdo ndar çîidi anna Tuda guru daha nagi borsu yunu a bibiyuo , tiyendu çabu-ã ni kôwuro hunã ha nakurdo yugó , yuna barandiriã ni haki haturdo yugonnódi kanûno mundu çuruko , kanûno tada turo kanûn walawalaa-ã , lûko kanû wala-walaa-ã çuruiî Tuda mundu

gunna zaga tunda ha tiyendu ça-bu Tudaa gubuddi-î nakurdâã borsu tugandi , lûko arrakundu tuyaatunnó togusã gunna luo , mbo nîgeî gubudi tuyaatêe barayindâ hanandurú .

Nû lûko kanûn walawalaa-ã çuruã lidu ni nîgeî kalaka ndurã su yugondnáã çindi !! , kalaka nuã baranimêdi diɗuũ haɗii ni ? Tuda-ã ɗgo yahati , turki turo kôi turo tigiriî gumara budi

çûku sugoo nîgeî kuzo durriî zo muro tišu tiyiwo muro ko taɗã lidu hudendi çinu ni yîšu ko hun-a waki bos , taa eneũ bozuã yunu ko hunã du tigiri toburrîe yugó , taa yerçi ñaamnjinã gumara-ã çoobu çubu ni yus , taa yahadi lugaa-ã mannu ña-ñamndi barayini duruũ ni çi .

To muro koi Tuda-ã mannu yunu turki-î yogusã yo-gusidîçîku , yîšu ni kalaka ndurã

hangurdã nîgeî çindi , kalaka nuã nišunjiwo wuna njeni .

Yunu gudi ôwonni togusã tu-ro , anna ada ɗgo çabu-ã tiyen-du ɗgohi tiyaataa tûrru ni hoo çer hunã çabu numoi Tudaa-ã çindîe yibeyindu ni tunda Tudaa-ã lôore çuo , tunda yunu a hitine koi di durturi , ɗginnehi Tudaa koi di durtiri , lûko çabu a yibeyindâ Tuda-ã çû a togur-ko , guru ni çabu a çedo , guru ni çabu Tudaa gubuddi-î çedo .

a nû amba wunaa Tuda-ã ndoori -î ? yunu a çabu numoi Tudaa-ã çindiî hi anna mundu gunna da-kuru çuo numa Tudaa kadiha çabtundu ni , yunu a tiyetu çuo , numa taga guru Ôrkudun yê nu-ma kulaa çîkuã yê gunna .

Toi yillaa du tunda çabu Tudaa gubuddi-î ndusko hunã ha mônduru ni lêjne Tudaa tômuduu kalaka Tudaa-ã barayinê yibendar .nû lêjne to kalaka Tudaa-ã layiniçî .

14SODUR ZALAA-Ã

Mahuma Sala Bîrehim

Suhur 17 f gu-â Lîbiya a numa Baŋgazi yê Baida yê a yerçinu ni numa mada-â gun-na suhura-â coopo , taa numa guda-â gunna du zoto , Zawiya na Musurata na Zintan na Êî nôfusa-â na Ôrkudun na gunna du zodo , Dôlumma murtozoga huna yida ni numa guru turçi eneû bos çîidi numa guru çetu ni dudoba hun-da mada-â çetu boso , Musu-rata yê Zinten yê koi di , susu ai-î hussar hun~a yogurâ mura . suhur-â gunna kennehertundu ni lîbiyana-â diktat-urîe gunna du dunodo terikha -â hanayinâ ha gursu dunodo çendu ni book , Dôlumma yê laû hunâ yê tômudu tûro , numi-î ni anna hunâ a zabtu .

Lîbiyana-â sôndug wala-walaa-â tûrru ni au hundu gubia çunakiî çûluki , yunu çaya turo çaba numia-â çindiî ni yusobo , walawala numia nerke du Bahgazi na Musurata na Zuwara na Abiyar na a togusudaâ du Lîbiyana-â numo hundâ yibeyindîe çudakudo kor du dine-â ha yugudosudo , anna anna Lîbi-yana-â ha dîmukuratîe hanayindu çindiâ ha ni hurgusu gursu numo hunâ nûmumooridii-î hi ôŋguçindîçîkudo kor du yuguduso , gursu suhur 17 f gu-â yê to di gubudi gursu ŋila murta tuzoo nerke yo-

Suhur Lîbiyaa nûnjui-î

gusudu ni nuyo numo hundâa sagahanu 1951 n du çongâ yê .

Hodu êski eskenu Lîbiyaa-â du hûlçi , to taman bui tişido bu , yuso şêhide ndurâ ha Alla arrahaû çe ndiriî tihinetú , ôwonni anna ndura ŋuida-â ha Alla ka yogusu nani numo ndurâ yigii ndiriî tihinetú , lidu ni Lîbiya êski-î ndomi-î du zotîe , ôwonni da-ha ajê ndurâa yê ajê şêhidea-â yê adiba şêhidea-â yê dudobo hundâa yê adiba hundâa yê dômure hundâ çetu hurgusu numo hundâ nûmooridii bui yogusudaâ ha ûm yendiri .

Suhur borkodo terikh Lîbiyaa-â du gunna du gubuddo karn dîyido soû turoii-î , suhura ôwinnea čak-tidaa-â goda karna kanjindaâ du togusudaâ du sogoi hi ligiî , ôwonni nûmoori ndurâ numii-î çetu makurâ Lîbiyana-â gunna ha lûnduru ni suhur gudi kohudar ndiri (suhur yibe numoi) , yuna diziba ndurâ yogusudaâ ha am-badudundu ni dîne-â ha tunda haki bôbur numii-î çusturu ni kakar ŋgullahaa-â tûkudurîe kor du kudosudar , zaga tunda yê şêhide ndurâ yê dakurâ koi di . yuso dîsembir ligîçîî aba ndura sôlligo murta dîşee soû turoi nuyo Lîbiyaa-â çetu ko-hudar , yuso sôlligo mugodii Lîbiyana-â gunna du çîkudo

kohodar , ôwonni dîne-â ha ni ôwinne Lîbiyaa-â arrakundu numo hundâ yibeyindîe kor du yêkinduru yendar , ôwonni haki ŋgullaha du kôñole hunâ Yogoda-â yê Tuda-â yê Yuburda-â yê Amazigha-â yê çetu elelem turonnu elelem nuyoo-â hûi-î du kînjigi torkirîe kor du kudosudar .

Tunda tumo a di bu numo ndurâ du tandaa du anna Lîbi-yana numo hundâ du hayindu çîka durtirîe dakurú , ôwonni yibe-â lûko hag-â togurtuku ni anna zunda yogusudu ni Lîbiyana-â ha çitâ hugurtun-doo tohi , kiñari dîli ni bôli ni hosudo hooa kalaka ammaa-â yuhukia dînea-â gubia hugurti -î togusuo gali .

Hooa ada tunda ha lûko nani kalaka ammaa-â gostii tiyindiî yîŋgal du , torowa ndura duda-â du yenduru aû zonnóo yîŋgal du . tunda ar-ranguru mişkila ndurâ tunda du yibendiri , gurna dômure ndura yê toroza ndura yê lûko suhuru-â çetu tusaâ du ko-hodiri , nuyo Lîbiyaa-â gunna tuhusudo du . to hi gûmbirîe barandurdo koo yuso tiri dîli hosudo nakaar , wuzara nduru yugaa-â yê wuzara guda torowada-â yê anna ôwinne Lîbiyaa-â ha zunda yogusudu ni yuga çarku tûrraâ ha wêtige tudii yibeyindoo gali , ôwonni numa çarku tûrraâ laû

barayindoo gali .

Hooa kubaga sîbilaa-â suhur 17 f gu-â kenneherti-î du hurgusu bui yogusudaâ ha lûnuru ni puruguram a yo-gusudu niri , ôwonni anna ndura buia-â yê aŋgalda-â yê hizba ndurâ yê suhura-~a bur-wada hundâ yê he ni purugu-ram a du sootu ndiri , ôwonni tumo mbo haturâ togusiî korâ yunu a hûi yunaku ndiri .

Ôwonni Mosko numoi kôwurodi-î yê agasu-â yê kôwuro hundu gabçinâ tômuduni korâ lêjne yibaa yi-beyindoo gali , lêjne wuzara duu-â yê kûndilii-î yê ndu-lodii-î yê burwada suhuraa-â yê hooa kubaga sîbilaa-â yê du yibeyindu ni anna Lîbi-yana-â çitaâ yê zunda yo-gusuda-â barayindi , kôi a hi karar Mosko numoi kôwuredi -î nerke di yoduru ni mosko labbara nduwudi yê yibee yê yibeyinâ ha gagaldiri , moska a turonnu kôwuro a du hur-gusu yogusú , toi yîŋgal du anna-â gunna gurnanduû ni duna yenduwo gali , tunda gunna numoia ni numo a hi dakurâ koi di du tudootoo ga-li , ôwonni puruguram a hi tiri hurgusu ndurâ kohoduru ni Lîbiya ha kôi hurgusuu ndu kohodar .

Kuba nduâ kiitu nani suhur nûnjui-î kohodar .

Kanadamai (Mark Ortman) yunu yo-gusudu njendâ ha yuso njihinetú

Hasan Bêdei mi

Kanadamai (Mark Ortman) hi Tuda-â gunna basi çîidi gala Tuda-â ha yogusu çenaâ ha Tuda-â buga-â gunna hanayin-dú , muro aû tudaga-â arbidinîe yogusâ muro , aû kitaba tudagaa gunna du gubudi yihidâ muro , bini koi di yanuru tar , saga-hanu 1998 yûnibiristi Garyûnis gu-â du karandirîtîyikiidi odo turo Sebehe du kitaba tudagaa yigii çundu tubasâ , taa odo to hi baranduru makuru ni kitaba-â muro laû yopuru ni sowoturu yopaar , kitaba tada turo-â ni çer hunâ ôbure-â tudaga du çindi , gudi-î ni daga tudagaa çindi , nû ôwonni suwura hundâ tar .

Nû yunu to toguso ŋila murdo sâ tuzoo çîidi bini ôwonni Kandamai kitaba tudagaa yihidîçî , anna-â ha ni gerenjinu ni tudaga-â su çûdudu karayindi , aû ka nuâ yuhuû njenâ kôñoli numa yuhuû njen-no , toi yîŋgal du yuso yuna Kandamai yogusu njendâ njihinetú .

Kandamai yê laû hunâ yê Kakad Sodur Zalaa-â ada-â ha yugudosîdîçîku

Dôulo Usumaniya-â yê anna-â ndogudi-î yê terikh Lîbiyaa êski-î du

Aîşe Hîsen Suku

Êrşif Usumanii-î ŋila 600 kanjindâ du mosdora terikh Yogodaa-â turo , êrşif a du êrbidigaa môlyuno murdom sâ hoo nerka çûku , ôwonni kireyindu ni listaa yibeyindu çendîçîku , êrşif arais wôziree-â du êrbidigaa môlyuno kodur nerka çûku , êrşif Usmanii-î êrşife dîne-â ha çîkuâ gunna du bui-î muro , du êrbidigaa giba yê êske yê terikh dôulo Usumaniyee -â su çidaâ gunna çûku , êrbidigaa tâ Durdo Usuman gubuddii-î dôulo-â yibeyinâ ni çûku , tâ Mahamad Fatah (Kustontinîe heriyinâa-) ni çûku , êrbi-diga hala dôulo Usumaniyaa sogoddaa-â ni çûku , êrbidiga ada ha su yuna dînea şeeşea yê iktisadaa yê kubagaa yê gunna su çûku , êrbidigaa ada ha su terikh tâ Usumaniyaa numa yogodaa-â gunna yê numa dîdaa-â yê gunna çûkudo yîŋgal du bursa bui yida .

Tâ Wali Hafid Başa gu-â du sagahanu 1901 imtiyez kawargiliye yerkidaa du ndûusoo arrusa ni ndîşû êrbidiga yuna nua bîddua tawo ni njeni ôwonni tûgi-î hi ni moziî , yigides .

Êrbidiga ada ha lanuû ni daûwo terikh yogodaa-`a yê anna mûsulua-â dîli kûnno

nuzundu Urubuyinaa-â yê Babaa-â yê du dogudu lani .

Anna êriskida Urubiyana mundu gun-na wenegeyindu ni anna Zalaa-â yunu korâ yahado . wenegaa ada budi dîle gunú çîidi . anna tada guru Hûrunman yê Ridşardsun yê Hûgel yê Rûlfs yê anna guda guru yê .

Hûrunman yahadi anna 70000 yê 75000 yê kôi di çûku , Kilabirtun yê Ridşardun yê ni 26000 çindi , Hûgol ni 54000 çini , Rûlfs ni 200000 kora çini .

Ndogudi gunna du gubuddo idara Usu-mania-â yogudaâ sagahanu 1898 , taa ya-hadi anna togutuda-â gunna ômure-â ni 7581 adiba-â ni 8123 anna karaga-â ha çûkaâ ni 4000 gunna hanuwo 20000 to-gusudi .

Ndugudi to du anna Murzug ga-â bor-su 2350 , lanuwo anna Murzug ga-â mîndîe togusudî tûrriçîku , Hûgol sôbomma yahadi gosti Usumaniyin-â wayindu ni çuzuku ni kôe karaga-â tûrri yîŋgal du .

Tâ Lîbiya nuyo hunâ hakunâa-â ni tûge Usumaniyin-â yê Tiliyanaa-â yê he

layindu ni êrşif hundâ yibeyuo , ndugudi gunna du gubuddo taa toguşâ ndogudi sagahanu 1954 ôwuri nduzoiî-î toguşâ . ndogudi to nêtiye hun~a 7 / 5 / 1955 çuruk , anna Lardu Tarabulus ga-â ni 1,090,830 , anna Lardu Barkaa-â ni 0,290,328 , anna Lardu Zalaa-â ni 0,54,438 . sijille ada budi dîle gunú , numa yogodaa-â numa hôdi-î çirri-î hi çîkuâ yê borsu yogudo , numa karagaa-â yê numa kêlengia-â yê anna du çîkuâ togutudo yugó , anna yogoda gunnáâ ha lûko çidaaâ wurga gostii yogusîe du , toi yîŋgal du anna numa dîdaa-â munduga-â gunna wêtiga yudadunnó togus , ôwonni toi di go çuo , bokundu numa hundâ du yihitu ni yihido .

Agasu ŋgoo-â anna yogoda gunnáâ ha budi ihtimam çenno yugó , anna-â ndogudi-î du ni çûuŋjudo yugó . ôwonni gosti hunâ borsu anna Lîbiyana mundu numo hundâ yusopu ni yuga tûro , nû ana Lîbiyana yuga çûkaâ 120000 to-gusudi , numa Urubaa-â yê Amirika madi -î a yê çûku , Biritaniyaa anna 25000 çûku , Amirika madi-â a anna 15000 çûku , numa Urubaa-â 50000 çûku .

Ôwonni tada gunna du tâ kanjinâ du Dôlumma kanûn êski yoduru ni yogoda-â gunna ha yînsîea çe , kanûn 18 / 1980 ahkam yîsiyaa-â medde hunu gubuddi-î hi su yunu a çi :

Yînsîe arabiye-â yînsîe anna Lîbi-yanaa-â .

Yînsie Arabiya-â hag aû yogodo bus-ahu Lîbiyaa-â du zodu ni yînsiya a barayinâ gunnaa .

Ôwonni aû yînsîe numa yogodaa-â turoo yidiî gunna yogodo .

Aû too ni muro , too ni wurda hunâ guru kôñoli hunâ yogodo koo ni yogodo .

Aû yogodo yînsiye arabiye zaga kanûn a hi çîî koi di hakunoo kala-ka anna Lîbiyanaa-â yida .

A muro koi di Tuda-â na Yuburda-â na Yogoda-â na ha yînsîe çuwadu ni yogoda yê anna Afirikana yê yuga du yigiidu ni yînsîe çeni , ôwonni anna mîndia-â ha gosçinu ni ada hundâ ha ni tûgi hi çûdudú , kara du ni zotunnó yogus .

Gôrde kôñole Urubaa-ã du gunna du hosuda-ã , Ndusko hundã Kesyos četu misk

Kôrei Suduga Abdulkadir

Terikh kôñolo Urubaa-ã du gôrde mundu buia hosčuo , guru ni muntakhaba hundã ha gurnayindu ni kenneher yodurko , guru ni gubia keyuo . Sûfuyeti Lîf Yasin su çoŋu ni Asbanian-ã Kesyus su ŋgirigi-î Almanaa-ã Urubaaa-ã ha gôrde gala ceo .

Terikh kôñolo Urubaa-ã kôdti gôrde munduu čudur , guru ni muntakhaba hundã ha kenneher yihido , guru ni anna hûjimn-dida dunoda guru gubia kîhi koi di tuso , guru ni ndûusi gali , haki kennehertundu ni muntakhaba hundã ha adurasu-ã çoŋgu čendunnóo mannu , zo-do , ôwonni gôrde guru aši titu ni so gubuddi-î du čuruko .

Gôrde gunna du hosuda ndus-ka-ã du zotaã ha aya ho hidirîe baraniri , muntakhaba hundã kennehertundaã yê aši titu ni čurukaã yê gunna , nubui hundã terikh gôrddee-ã šaidči čeni . Ûrrusian-ã lîf Yaşın , buia-ã du gubuddi-î . Gôrdi Sûfuyeti lîf Yaşın gde kuraa terikh kuraa-ã gunna du ho-suda-ã turo , muntakhab Ho Sûfuyetee-ã četu sagahanu 1954 çoŋu ni 1967 ŋgirši-î du zod , ôwonni kura dahabuu Furans futbol čeniî sagahanu 1963 haki , ôwonni sagahana yîsii ka-diha gôrdi Urubaa gunna du gali koi di tûluk , kôwuro to kor gôrdi gudi muro di gubudiwo ni kal soihiwo ni kal hakunno yugó .

Yaşın muntakhab Ho Sûfuyetaa-ã čusči kees kôñole Urubaa sagahanu 1960 Yugusulafia ha čulobu ni kennehertu , ôwonni sagahanu 1964 Asbaniya gubugi-î hartu ča . šamaa Lîf yasin gu-ã tumo 21 mars 1990 ŋila hunã 60 togusududo nos , sagahanu 1999 Rûsiyaa abi ndordo kar-nuu du bozunnódi . Almaniyaa-ã Sîb Mayiir , adu-rasa-ã ndudakdi-î .

Sîb Mayiir Almaniyaa muro kaguradi daha hunno , gôrde kuraa-ã gunna bôdsilga a muro hi su adurastindîe čudaku , too ni čer hunã tûrtu du lûdundîe čudaku .

Sagahanu 1962 çoŋu 1979 ŋgirši-î Manšaft četu 95 mu-baraa čubab , hedis karahaa yingal du kura-ã yusob čîidi

mejde-ã gunna haki , kes dîne-ã gunnaa sagahanu 1974 yê kes urubaa sagahanu 1972 Ho Sûfuyetaa-ã gubugi-î yê , saga-hanu 1976 ni Tişikusulufakia gubugia nduba ašia du hartu ča . êskidi sagahanu 1975 gôrdi Urubaa gunna du gali-î togus , ôwonni terikha-ã gunna du gôrdi Almani gunna du gali-î muro .ôwonni Bairin Mûyunikh četu adurasu dôwuri ôguza Urubaa-ã yê kes antikûntinutal gu-ã kes Urubaa forika kesa čoopaa-ã yê çoŋ , ôwonni kesa dîne-ã gunnaa tuzoo gunna du zod , sagahanu 1966 çoŋu 1978 ŋgirši-î , du adrasu turo ni çoŋ , wasif ni haki , so nôguzoi turo ni haki .

Tiliyani Dînu Zûf , bûgidi ôguzo du bozuã .

Tiliyani Dînu Zûf gôrde kuraa buia-ã turo , ŋgiša hunã borsu du gunú , ŋila hunã murta tuzoo du mundu muntakhab Tili-yanii-î hi čusči kes dîne--a gun-naa-ã du kennehertunã yingal du .

Dînu kes kôñole Urubaa saga-hanu 1968 du zod ni Îtaliya ha čusčinu ni adurasu-ã çoŋ , ôwonni sagahanu 1980 du zodu ni so nduzoi-î Tişikusulufakia gubugia nduba asia du çoŋ , ôwonni so to du gôrdi gunna du gali čindu ni čûluko .

Gôrdi gunna du gali Urubaa du lamara tuzoo du čûluko , sagahana 1973 yê 1980 yê 1981 yê 1982 yê , ôwonni aũ oskoba ndenno di Îtaliya ha čusči kes kôñole Urubaa-ã tedu ni Fu-ransa gubugia hartu ča . Harld Šûmokhar , anna sûbi Al-maniyaa-ã .

Ôwonni lûko gôrdi Almani-yaa Harld Šûmokhar nduloddo furansaa-ã Batistun gubugi-î a laũ tômudii kes dîne-ã gunnaa sagahanu 1982 Furansa nduba-ba ašia du hartu čaã du čuruî dîne-ã gunna yayi yida . dîne-ã adurasu anna sûbi gôrdi Al-maniyaa-ã ha če čîidi kalaka hunã galigedi gôrdi Manšeft gu-ã kôi hunã çoŋu ni gubia ndei-î orroyinno kor du čenno yugó , gôrdi kuhugo Almaniyaa-ã gubia tuzunu ni kôi gôrdi bui Sîb Mayiir gu-ã lûko sagahanu 1979 hadis yohã orryiniî yunu budi tusu . taa anna gôrdi bui-î

Sîb Mayiir kubo turonnu du čubabîe mannu kuhugo-ã yusobú čîindi .

Harld Šûmokhar gôrdi kûlun gu-ã haki kuhugi-î gubia tuzu ni sagahanu turo činã muro koi di kes Urubaa kôñolee-ã Îtaliyaa Bêljika ha gôol čû yê turo yê du kennehertunu ni guyi , muse mada-ã tiri Manšaft gu adurasa čû gubuddaa-ã sayida-ã yo-gusudo koi di .

Harld Šûmokhar ôwonni zab-tunu ni mûndia sagahanu 1982 Almamaniya ha čusci ted , taa Îtaliya gubugi-î a hartu ča , ôwonni tômugo mûndial saga-gahu 1986 na čubabu ni Mara-duna yê Êrjentin yê gubugi-î hartu ča , tômugo lamma-ã ni Furansa gubigi-î hartu ča , ôwonni dîne-ã gunna zaga abi ndordo Mîsel Biletîni zaga mai čîdu ni kînnîî čîwo gôrdi Al-maniyaa-ã ha lûko kuraa Dûyuk gu-ã gunna orroyinã , čubab kab činã yayi yida . ôwonni kees kôñole Urubaa sagahanu 1984 du zod , Manšaft so gubuddi-î du čuruk čîidi muro hi gôrdi gunna du gali koi di čûluko . Yôn Mari Bifaf , gôrdi bui so gubuddi-î di čuruk

Bêljika terikh hunã gunna du gôrdi bui Yôn Mari Bifaf koi yobusudo yugó , muro nerkaa Mîšel Bûrudhom gôrdi dîne-ã gunna du gali sagahanu 1994 hakunu ni adurasu nûnjui numii çoŋã čî .

Yôn Mari Bifaf tômugo Urubaa-ã sagahanu 1980 Al-maniya gubugi-î 1-2 hartu ča , sagahanu 1984 ni kôñole Urubaa-ã gubugi-î so gubuddi-î du gôolo yusu hakunu ni čuruk , čîidi gôrdi Bêljikaa-ã Bêljika ha čusčinu ni mûndial 1986 kôi nduzoi-î çoŋ , a nêtije gunna du gali terikh numii-î duu-ã , toi yingal gôrdi urubaa gunna du gali sa čû du haki , sagahanu 1983 yê 1987 yê , ôwonni gôrdi dîne-ã gunna du gali sagahanu 1987 haki .

Rûsiyan Rinat Dûsayeef , husk-ido Yaşın gu-ã .

Ho Sûfuyetaa-ã Hûlanda gubugi-î sagahanu 1988 2-0 du hartu ča ni adurasu nûnjui anna-ã mbo hakini čîndîî wud , zoo kennehertinîe koi čîidi ndubabi ašii-î keyi .

Ho Sûfuyetaa-ã gôrdi dunado yûgurtu če , gôrdi to Rinat Dûsayeef gôrdi dîne-ã gunna du gali koi sagahanu 1988 tûlukã . Rinat Dûsayeef huskido Yaşın gu koi ni kôi hunã muntakhab Ho Sûfuyetaa-ã du çoŋ , adu-rasu turo mannu kennehertu çoŋudo yugó čîidi keesa dîne-ã gunnaa ôguzuu du zod , saga-hana 1982 yê 1986 yê 1990 yê , ôwonni îlumbiyad Môsku gu-ã sagahanu 1980 du zod , gôrdi Urubaa gunna du gali koi di tu-zoo du čûluko , sagahana 1982 yê 1983 yê 1985 yê 1988 yê .

Denmarki Betir Šumaikil , ôsurdo ôguzo-ã .

Betir Šumaikil gôrdi terikh forik manšištar yûunaitid yê muntakhab Denmark gu-ã yê yibeyinno , kôwuro bui nerke gunnó , du adurasu mundu čoob .

Yuguzulafia ha sagahanu 1992 kôñole Urubaa-ã du bok-tunã Dinmarkiyiin-ã laũ labbar čûsu , muntakhab hundã du zo-diî yingal du . aũ gunna du kan-damadi-î Denmark so gubuddi-î di kanjini čunú čîidi tuguruũ ni Almaniya ha su 2-0 du kennehertunu ni adurasu-ã çoŋ , Betir Šumaikil adurasu kees nôguzoo -ã yê adurasu gubuddo Denmar gu-ã yê čoob , ôsurdi-î ôguzo togus čîidi sagahana 1996 yê 2000 yê gunna so gubuddi-î du čuruk , haki šokhsiye ôguzaa-ã yibeyinno yugó . ôwonni Din-mark četu kees karaa-ã saga-hanu 1995 çoŋ , gôol turonuî dîne-ã gunnaa êriski hunu 129 hokti togusã du duyunã Bêljika gubia sagahanu 2001 .

Gôrdi Denmark gu-ã čû du gôrdi gunna du gali dîne-ã gun-naa koi di tûluk , sagahanu 1992 yê 1993 yê , ôwonni sa tuzoo du gôrdi gunna du gali Urubaa koi di tûluk , sagahanu 1992 yê 1993 yê 1997 yê 1998 yê , Manšistar yûunaitid su gurnayinu ni dôuri ôguza Urubaa-ã sagahanu 1999 çoŋ , Sûbar Urubaa-ã ni 1991 çoŋ , gôrde nedi Îŋgilizaa-ã gunna du gali togusunnóo mannu gunna du hosuda-ã turo .

Fabiyan Bartir , gôrdi adurasu -ã gunna čoob .

Furansa terikh hunã ha gôrdi bui Fabiyan Bartir koi čudurdo

yugó , muro muntakhab numo hunãa četu adurasa haktundia koa-ã gunna čoob , mûndial Fu-ransaa-ã 1998 galigedi hosčinu ni adurasu-ã çoŋ , kôñole Urubaa-ã sagahanu 2000 çoŋ , taa muro gôrdi amanno Zidan laũ hunã nôguzo-ã galigedi tômuyundãa . Dûyuk četu kees karaa-ã sagahanu 2003 çoŋ , kees dîne-ã gunnaa-ã sagahanu 2006 ni du hartu ča . Fabiyan Bartir su gôrdi dîne-ã gunna du gali koi di sagahanu 2000 tûluk , gôrdi gunna du gali kees dîne-ã gunnaa 1998 ni togus , gôrdi Urubaa gunna du gali sagahana 1998 yê 2000 yê ni togus .

Îkir Kasyos , buia-ã gunna du sogoddi-î . Zaga gôrdi Asbaniyaa-ã Kasyos mejd-ã gunna čabčînã koi di gôrdi gudi čabčînno yugó , mu-ro buia-ã gunna du sogoddi-î muro . adurasu huna dîne-ã gun-naa-ã hatru~a muro nubui suru hun~a hanandi , muro ôguzo Urubaa sagahanu 2008 , ôguzo dîne-ã gunnaa sagahanu 2010 , ôwonni ôguzo Urubaa anna ŋila hundã 17 du wôo čênee-ã , Ri-yal medirid četu ôguzo dôwuri ôguza Urubaa-ã čû du çoŋ , Sûbor Urubaa-ã ni turo du çoŋ , kees intekûntinintal gu-ã ni turo du çoŋ . Kasyos adurasu gôrdi gunna du gali dîne-ã gunna du sagahana tuzoo kanjindaãa guyi yida , a orokom kôi kandudo , gôrdi tiliyani-î Bûfun četu yidado , muro ôwonni adurasu hooi sagahanu a arašahdudo . Gôrde buia kôñole Urubaa-ã du zotaã

Tiliyani-î Yinyûlka Bûfun yê Almani-î Ūlfair kan yê gôrde gunna du hosa kôñole Urubaa-ã du zotu ni saida hakundu ni hosčundunãã mura , Bûfun gôrdi gunna du gali dîne-ã gun-naa koi di sa tuzoo du tûlukã , sagahana 2003 yê 2004 yê 2005 yê 2006 yê tômuga Urubaa-ã du sagahana 2000 yê 2004 yê 2008 yê zod , haki adurasu-ã çoŋunnódi , tômugo 2000 ni Fu-ransa gubugi-î čubab .

Runaldu mûšie Kebtin Majid tûrtu turon du Mîsi gubugia ôguzo

Kana Asbaniyaa turo marka čîndiî mûšie Kebtin Majid tûrtu ni yibeyiniyaa du čî , mûšie ada du Rûnaldu ôguzo ni , Mîsi ni aũ kômma čuwadu çoŋje barayiniî .

Tûris Fisinti hi gali hunã zabči čenîe barayini

Tûris Firnandu Fisinti dil Bûski hi gali hunã zabči čenîe barayini , lûko wasaa ndenno Asbaniyaa-ã muro hi forik-ã du mustawa hunã čakunno čîidi duyunã yingal du

Mîsi wûni abi čenîčî

Mîsi hi anna guru ŋgo Beršelûna četo galigedi kura abi čeni čîindu tôhumnjidã yire togusîčî , yuna nerke di yahadaã yingal du , muro yahadi , yînsîe Asbaniyaa haŋuru ni kees kôñole Urubaa 2012 du tudoodîe daaru čî .

Kura abi ndenno mûslim turo dîn hunãa yingal du muntakhab numo hunãa du boktu

Hoo kura soi Surbiyaa-ã yahadi Sinisa Mihailubitiš muntakhab-ã wasaa ndenni-î Adum Liyaitš su kûloli numii-î ndahadi čedã yingal du boki čî .

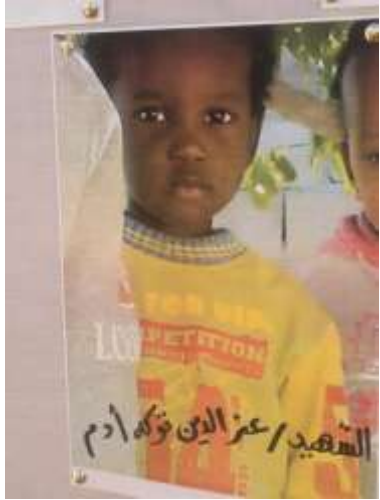
Êredie jol f m yahadi " Adum ya-hadi kûloli numoi Surbiyaa-ã du du mède Aliha igirig ga guru ga-galčinu ni mura laũ gurna barayinî , yunu to dîn islemma četu tûrrú čî , ôwonni yahaddo čini : muntakhab-ã du boktinîe

mannu haki dîn halfčînú čînno čî " .

Tumo 4 / 10 tumo labbaraa Tudaa kohodar

Yuso tumo 4 / 10 ôwuri naniĩ du abi ndunai-ĩ njihinetú , tumo to du Kakad labbaraa Sodur Zalaa-ã , kakad tudagaa gunna du gubuddi-ĩ čuruk , toi yĩngal du tumo labbaraa Tudaa kohodar .

Šêhid gunna du kînniĩ gursu Sebehee-ã du šêhidčiniã

Šêhid Aziddîn Toko Adum

Hanani ni ?

Kusar ammaa-ã du surka 206 čikudo kor du hanani ni

Wuri-ĩ to hunã durusu-ã yĩngal tumo turo-ã ha dĩgige yĩsii du gudi ñekinnã hanani ni

Nera kusar ammaa-ã 600000 km kor du hanani ni

Hosu zidu-ã ôroze-ã gunna du hanani ni

Kûmomma gêyirčinoo čudie kor du hanani ni

Aski-ĩ hidimili hunã kobuwo nohĩe kor du hanani ni

Têski gunna du Busamma laũ nerki-ĩ Yuzi-ĩ kor du hanani ni

Hôdi dine-ã gunna du durusu-ã hôdi nĩl-ã kor du hanani ni

Ndogudia-ã aũ yibeyinã Biliz Barkal kor du hanani ni

Yuzi-ĩ wûni hunã busamma dĩgige 8 činoo êskidi gûbčinie kor du hanani ni

Îyi šêgidi-ĩ wûnigi-ĩ du kulolo kor du hanani ni

Anna gunna du hosuda sagahanu 2011 du čataã

Sagahanu kanjinã 2011 du anna hosuda mundu čata , anna tada du anna ôguzuu ada nahatiri .

Úsama Bin Ledin , anna hosuda čataã turo Bin Ledi hoo Kaaida-ã bui-ĩ , muro hi tumo 12 / 5 / 2011 yerkida Amirikana guru Bakistan ga yagabi hunã du čakundu ni čito .

Maamar Geddehi , anna hosuda čataã turo Maamar Geddehi arais Lĩbiyaa-ã , muro hi tumo suhura-ã Sirt ga kubaa čongu ni čito .

Kîm

Geddehi

Bin Ledin

Sîn yisir gunna durusu yibeyi

Ôwuri kanjinã du Sîn yisir dîn-ã ha gunna du durusu yibeyi , ndurusu hunã 42 km , yibedi hunã ñila tuzoo čonġ . ôwonni yahati yisir a yisir gunna du gubuddo numo Lûwuziyana Amirikaa-ã a čĩĩ du kîle 4.5 du durusu čuo , yisir a muro numo Kûwiŋdaũ Hawaŋdaũ yê hokini .

Yisir a yibedi hunã ñila tuzoo čonġa gunnódi asuba tuna dũbo 450 čubu , asuba bûrġ Îvil na 65 daũ yibenia kora , ôwonni anna hurgusda dũbo murdom čû a togurkuda tumo tur-ã saa 24 hurgusu yogusudia yibeyuo .

Sûudan dî du anna dũbo kadura ôguzuu îdiz yidada čîku

■ Yezira net : Sûudan dî hi kizenu Îdiza-ã (Sîda-ã) čîdîčî , hoo hakummaa gunná guru anna-ã ha lûyindu ni tiimma a šigirdu lasundu čîndi čîidi anna-ã munduga-ã gunna ladundú , riport hakumuu turo ôwuri yenwari kanjinã du čuruudo turo yahadi : Sûudan dî a anna kizenu a yidada dũbo kadura ôguzuu čîku čî , munduga-ã adiba taa su ômure-ã lidi , taa ada-ã lidi . nû hakumma muro gûrso dullora môlyuno 12 zaga čabčînu ni anna ada ha sura yogusiĩ layini .

Lêjne îdiz-ã ŋgidesii-ĩ bui-ĩ yahadi : nû anna dũbo 49 kizenu-ã yidada hôbubo čubudia čîku , lêjne-ã kôe anna dũbo 15 borsu hanayini , sura mundu yigidu čenĩe barayini .

Ôwonni Sîrĩna yahadi : anna

mundu gunna anna-ã ndî tiyindi čundu kôe tiyimmaa dũbo 115 Sûudan dî du čîkuã gunna du tigirdu ladundú , anna kizenu-ã yidada-ã dũbo 300 du mundu kora čî .

Ann daasa yê mallua yê anna dînaa misiha yê idara arbaa numia yê anna-ã ha tiyimmaa ndigiri kizenu-ã tau yê taũ lani yunu gali kor du daha čongġ čendie barayindi .

Rûz muro dobiĩ ñila murta ôguzuudo ñila tuzoo du kizenu-ã čonġudo turo yahadi : môtous turo su dobiĩ turo četu tudookã kirregu haġurã kizenu-ã tuyonġ , to koi čîidi anna-ã zunda yohu čonġudo čîndi , tani wûdur taru môori ndurã turonnu zaga tuyonġa hanayini .

Kehe-ã iktiyebe gu suru mannu togusi

Kara Amîrikaa yibedudo turo kehe-ã ndai-ĩ adiba-ã ha ihtimal iktiyebe čonġi kînniĩ yogusi čî , anna

yigiido yugonnã yĩngal du . kara a adiba mumarrida dũbo murta hoo ho su yilimnna karaa yibeyindã yuhatia du kefeyĩn kehe-ã du čĩĩ kîmiya allii-ĩ geyerčinie ni togusi čuo , kehe du kefeyĩn yugonnãã nêti-jea kehe kefeyĩn čĩĩ yigiidaã

guso , ôwonni mura karaa guda kehe-ã ha su yibendu landu čîndi , karaa nûu-ã ha su layindu haki anna-ã ha kehe budi yadu ndurú čuo .

Zêbib-ã ambaa dunoda yida

Zêbib-ã muro ineba nġorra , muro numa mundu du yibedini , amîrika na Usturolia na Tîšili na Arġentin na Meksik na , gunna du yibedini .z^ebib-ã 90% hunã gunna sugura . forik logotoraa turo yahadi mi zêbib gu turo-ã du kîmiyaa hoo tuma-ã kuli ndubi di nduwadi yê yĩneĩ suru yê du burwo čuo . ôwonni muro eksede du čuwadi ni bik-teria-ã ha ni čenu ko-ĩ di ndaktundú .

Ôwonni zêbib-ã ambaa guda mundu yida , tada guru , muro du bitemin c budi čî , šĩme kusaru-ã du čîkuã du ni yihidi , čungura du ni suru , kizene oworua-ã ni čuwadi .

Mahumaĩ Zai mi

Basûs yê Buramma-ã yê

Aũ yuna Lĩbiyaa nû togusudičîkuã layinĩe , yuna-ã laũ tûrričîkuã hanayinno togusi , yunu kohodiri hanandurdó togus , hag-ã yê hag gunnáã yê ni du hanandurdo togus , yunu dîli-ĩ yê dîli gunnáã yê du ni kinnehedurdo togus . aya hidi dunodo ni tûrtu turo gubugi-ĩ tudusi , hidi to muro miškile-ã geddehi di čî yee anna Lĩbiyana-ã du čî ? tani ni miškile-ã huski Geddehi laũ Lĩbiyana-ã ñila murta tuzoo Mulezim mutahawir a du hakumnjinã du čonguã du čî niri , ŋgo arrais Amîrikaa gubuddi-ĩ Runal Rigin Geddehi hi mûšidi-ĩ čini , lôko to Lĩbiyana-ã čer hunã basoo korro duyundu ni ohoro čendi , ñila murta tûdusu yê yusu yê karn kanjinã du , anna-ã angala hundã yigezu borsu yuna muro mugayinã ha dikindu mugayindie togus , ôwonni yuna yilia guru muro yahada-ã ha mugayindie togus , numa dîde-ã na numa khalij ga-ã na ha čudaannãã yĩngal du mura mannu čudaku , nû diŋuũ aũ šaara-ã ha tedĩčide guru hut us kohuũ ni Suddam šêhid yee šêhid gunnú nuwo šêhid čini , Suddam zaga Geddehi Lĩbiyana-ã soũ zûno ho čenã koi di muro mannu Irakiyian-ã soũ zûno ho čenno kor du čihinetudo .

Tunda Lĩbiya du miškile gunna du bui tadorã anna karaduda-ã yê sakafa yidaduda gubia cîkuã yugonndunnãã , Geddehi Lĩbiya ha iktisad du borsu čiddo yugó , anna karaduda êkedimme-ã yê arbidida numi-ĩ gubia keyindiã ha yê he yigides . Lĩbiya halaktu ndonġi 1969 du têdi gunna kûru turo du čî , ŋgo gibi di yahati gursu Basûs gu-ã dũi Sarab (weru-ã) gu yĩngal du ñila murta tuzoo ho ted čuo , tani lanuroo terikh-ã muro du zabtinîčî , ndunnui Sibtembir 1969 Geddehi čučinãã čonġu ni nuzom hunã ogustus 2011 toburru ni taa ôwure čû guda čunã muro dahu-ã nohiĩ korã gunna , anna Lĩbiyana-ã laũ kôwuro ŋgul-laha-ã yê gursu-ã yê kôdi di gursu-ã bui , nuzo a yunu barayiniĩ yogusie du yunu uogusu layinno yugó , muro laũ Lĩbiya čaya aũ čidaã ha zaga muro čidaã du čooru čeni , ôwonni kôwuro muro čidaã ha čooru čeni , lûko ôwinne-ã zaga kĩnjigi nuŋudo yodurkiĩ barayindiĩ muro to koi yogusi .

Buromma ada Geddehi tobur čîidi ôwonni Lĩbiya êski-ĩ du čûku ni kôe turčundu yidado , numi-ĩ migizi-ĩ hi činaku aũ nani tani suhur čini .

Suhur 17 f gu-ã kûnolumma yê gosti-ĩ yê yĩngal du yerči , čene kusara yertuda-ã suhura numa Yogodaa nerkeda-ã ha layindu ni čusčundu yeyido , lûko Šêhid Mahuma Zîyu turituri hunã čusčinu ni kîtiġe Hûdil čubabi-ĩ mura daha hunã layinĩ yugó , zogo Lĩbiyaa-ã gunna layinîčĩĩ noo , anna šĩgeĩ lîdičûkaã yuso čûsugo du kĩnjigi yoduro činu ni nôski hunã čêgiġe du yodur , buromma-ã gûi ñila murta tuzoo du mundu gûiyindã yusopie barayinu ni yogus , gursu Basûs gu-ã tuzie barayinu ni , uwuũ , gursu Basûs gu-ã (gursu nûmooridii-ĩ) tus čîidi buromma-ã gûi-ĩ yusopudo yugó . ôguzo zundu-ã nos čîidi kûmbarsa zunda-ã aya yê taa yê gunna čûku , čene Lĩbiyaa-ã yôo , tani hoksundu nani daha ndudai-ĩ yusopu nani zago Lĩbiyaa-ã galigedi landu nindiri , gibi yahado :
Lĩbiya du yunu êski gunna ligi čuo .

SODUR ZALAA-Ã

Kakad labbaraa ôwurii hodo Ndoduri-ĩ

Hoo Lĩbiyaa Sakafa Tudagaa-ã du čurui

Yibedi-ĩ bui-ĩ

Hasan Bêdei mi

Kôdi hunã : Sebehe – Murzug – Ôrkudun .

Tôlhun-ã : 00218926441138

: 00218926658056

 kakad labbaraa sodur zalaa

E.mail : Sodurzalaa@yahoo.com

Tabaadi-ĩ : motbaa kôdi kakada labbaraa-ã duna ndenii-ĩ

Aũ kûmbuyutar-ã ha su yibeyinã

Hasan Bêdei mi

Yuna kakad a du čîkuã anna arbiyindaã noo kakada-ã torowo yidanú